

praksis, som Dansk Folkeparti ønsker at føre sin politik på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Som tidligere meddelt er spørgsmål nr. S 2293, S 2294 og S 2295 taget tilbage af spørgeren. Spørgsmålene var sålydende:

Spm. nr. S 2293

11) Til indenrigsministeren af:

Aase D. Madsen (DF):

»Hvordan forestiller ministeren sig, at beslaglæggelse af kommunale og private ejendomme ved ekspropriation kan løse problemerne med den stadig stigende tilgang af spontane asylansøgere, og hvor store midler agter ministeren at afsætte til dette formål?«

Spm. nr. S 2294

12) Til indenrigsministeren af:

Aase D. Madsen (DF):

»Hvornår agter ministeren at indlede forhandlinger med Kommunernes Landsforening med det formål at skaffe flere boliger til de stadig flere asylansøgere, og mener ministeren ikke, at en eventuel aftale og/eller efterfølgende ekspropriation kun på kort sigt vil løse problemerne i forbindelse med at skaffe de spontane asylansøgere boliger?«

Spm. nr. S 2295

13) Til indenrigsministeren af:

Aase D. Madsen (DF):

»Mener ministeren, at der er dansk politisk tradition for at lovgive med henblik på at true kommunerne til forhandlingsbordet i forbindelse med ministerens ønske om at få forlænget kontrakterne om asylcentre, og hvilke økonomiske fordele vil ministeren stille kommunerne i udsigt?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Forhandling om redegørelse nr. R 12:

Indenrigsministerens regionalpolitiske redegørelse 2000 af 15. marts 2000.

(Redegørelsen anmeldt 15/3 2000. Redegørelsen givet 15/3 2000. Meddelelse om forhandling 15/3 2000).

Sammen med denne sag foretoges:

3) Forespørgsel nr. F 50:

Forespørgsel til indenrigsministeren:

»Hvilke konkrete oplysninger kan ministeren give om det tværministerielle arbejde om regional konsekvensvurdering, der omtales på side 21 i den regionalpolitiske redegørelse?«

Af Ole M. Nielsen (KRF), Børge Klit Johansen (KRF), Jann Sjursen (KRF) og Tove Videbæk (KRF).

(Forespørgslen anmeldt 5/4 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 7/4 2000).

Begrundelse

Ole M. Nielsen (KRF):

Når vi rejser den her forespørgsel, så er det, som ordlyden lader antyde, for at gå nærmere ind på den erkendelse, der kommer til udtryk i den regionalpolitiske redegørelse.

Vi gør det, fordi vi gerne vil have sat mere turbo på udviklingen af arbejdet med at vurdere, hvordan den vanetænkning, som de fleste beslutninger med regionalpolitisk påvirkning er udtryk for, kan ændres til aktiv tænkning.

Vi ligger under for den automatiske udvikling, som ethvert dynamisk samfund, ethvert samfund, der bygger på markedsøkonomien, vil være udsat for. Dynamik er godt, og markedsøkonomi er et stærkt og effektivt system, men det skal styres og begrænses. Selv den offentlige økonomi herhjemme er jo underlagt markedsøkonomiske kræfter. Også den offentlige sektor stilles over for stadige krav om effektivisering og rationalisering, som medfører centralisering.

Hvis de politiske beslutninger bare bøjer sig for den udvikling, forstærkes udviklingen til skade for helheden i samfundet. De politiske beslutninger bør modvirke denne automatiske udvikling. Det er nødvendigt at træffe beslutninger, der måske ikke snævert og kortsigtet set er de mest rentable.

Vi har ikke noget imod, at dele af landet har medvind i disse år. Hovedstadsområdet har så-

mænd trængt til det, men det går hurtigt. Vi må træffe beslutninger, der hindrer afvikling af de regioner, der p.t. er de svage. Hvis ikke vi gør det, så vil de for altid være de svage. Vi skal træffe beslutninger, der fremmer udviklingen i de regioner, der lige her og nu er de svage, så de igen har muligheden for at blive de stærke. Situationen skal gerne fortsat kunne skifte.

Som regeringen selv gør opmærksom på i sin redegørelse, skal vi blive meget bedre til at vurdere de regionale konsekvenser af de beslutninger, vi træffer, og måske især af dem, vi ikke træffer. De sidste – de manglende beslutninger – skal vi også lære at vurdere konsekvenserne af.

Derfor spørger vi om, hvilke konkrete oplysninger ministeren kan give om det tværministerielle arbejde som regional konsekvensvurdering, for det haster.

Besvarelse

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg synes, det er en rigtig god oplevelse at kunne stå her i dag og være med til at sætte et forhåbentligt langt og godt forløb i gang omkring årlige regionalpolitiske redegørelser.

Det er jo meget vigtigt for landet som helhed, at der er en robust og bæredygtig udvikling i alle dele af landet. Vi har jo set en række år her med en mærkbar økonomisk vækst, der er kommet landet som helhed til gode, og derfor er det jo også meget vigtigt at være opmærksom på, at den forbedrede situation for landets økonomi kommer hele landet til gode, altså alle dele af landet.

Det betyder jo ikke, at man skal have en ens udvikling i alle dele af landet. En af styrkerne, synes jeg, er jo netop, at vi har regionale variationer i, hvordan vores land ser ud, hvordan befolkningen har det, og hvordan de ydre omstændigheder er. Men samtidig ved vi jo også godt, at vilkårene for, at man kan udfolde de regionale forskelle, meget langt er bestemt af, at man også har en robust erhvervs-mæssig og på anden måde udvikling. Så man må sige, at målet på lang sigt må være, at der er mindre uligheder mellem de forskellige dele af landet og regionerne for at sikre en bæredygtig udvikling.

Den regionalpolitiske redegørelse viser jo også, at der overordnet set har været en væsentlig økonomisk fremgang i de danske regioner som helhed, og at der faktisk er sket en indsnævring

af de regionale forskelle, når man ser på de gennemsnitlige indkomster og på ledigheden. Men den viser også, at der tilsyneladende er regioner, der for tiden ikke får samme del i den positive udvikling som resten af landet, og også, at det drejer sig om de dele af landet, der er præget af det, man kan kalde udkantsområder og udkantsforhold.

Derfor er der altså god grund til at være opmærksom på den regionale udvikling for at undgå en uacceptabel ulighed.

Det er jo stadig væk sådan, at hvis man ser på landet, så er der, når man sammenligner amterne, en ret stor ensartethed. Man skal i virkeligheden ned på kommuneniveau eller i hvert fald ind i de enkelte amter for at kunne afdække nogle forskelle, som kan være alarmerende, og som man skal være opmærksom på, og nogle af de områder, der jo bliver afdækket i redegørelsen, er Lolland, Bornholm, Langeland og andre mellemstore øer og enkelte egne af Jylland.

Hvis man ser på hovedstadsregionen, er det jo sådan, at hvis man ser den over et lidt længere spænd, altså helt tilbage fra 1983 og til i dag, så har den gennemsnitlige vækst i hovedstadsområdet været mindre end i landet som helhed, og den har været mest gunstig i de jyske amter.

Men hvis man ser på udviklingen efter 1995, så har hovedstadsregionen haft en indkomstudvikling over landsgennemsnittet. Det siger også noget om, at hvis først en egn er inde i en udvikling, så er det ikke givet én gang for alle, at sådan vil det være, og det er ikke til at vende. Nu er hovedstaden selvfølgelig jo noget helt særligt set i relation til de andre regioner, men det er i hvert fald værd at notere sig, at hovedstaden er kommet ind i en mere gunstig udvikling, og at det altså også er et eksempel på, at en udvikling faktisk kan vendes.

Men når vi så også er enige om, at der er brug for at følge opmærksomt, hvordan de enkelte regioner udvikler sig, så er der jo næste diskussion, der handler om, hvordan vi så gør det.

Selvfulgelig kan man jo altid gøre dét, at man laver en registrering af nogle parametre for, hvordan det går, men det vigtige er jo at finde ud af, hvorfor det går godt for nogle, og hvorfor det går skidt for andre, og ikke mindst hvad man kan gøre for, at det også går bedre i de egne, hvor det på den ene eller den anden måde halter bagefter. Og et af de første skridt har jo

været overhovedet at lave den her regionalpolitiske udvikling.

Det er jo ikke udtryk for, at det er regeringen og Folketinget, der alene bestemmer eller påvirker udviklingen. Det er jo meget vigtigt at holde sig for øje, at det er en række andre faktorer, og ikke mindst hvad der ude lokalt sker med initiativer, man tager dér; men selvfølgelig er det jo også vigtigt, at vi giver nogle rammer for, hvordan man kan udfolde de ressourcer og muligheder, der ligger lokalt.

Derfor er der jo også i redegørelsen lavet en vurdering af, hvordan administrative initiativer og lovinitiativer, der er gennemført i 1999, påvirker udviklingen i de danske regioner, og her kan man jo se både positive og negative regionale konsekvenser som følge af nogle af de gennemførte initiativer, men der er ikke tegn på, at der er sket en generel skævvridning af landet.

Ifølge redegørelsen er der jo groft sagt 14 initiativer, som har haft en mere end marginal regional påvirkning. Nogle af de lovtiltag, der har haft en vis påvirkning på regionerne, er jo bl.a. elreformen, oprettelsen af Hovedstadens Udviklingsråd, en pulje til regional udvikling, afvikling af det toldfri salg i EU-landene og anlæg af nye hovedlandejevsstrækninger. Og de administrative tiltag er forsvarsforliget for de næste 4 år og ændringen af godkendelsen af, hvem der kan udbyde nye kortere videregående uddannelser.

Der er så lavet en vurdering af, hvilke af de større initiativer der har en positiv effekt, og hvilke der har en negativ effekt. Og det ser ud til, at det er hovedparten, der har en positiv regional konsekvens, at det er ni ud af de lovinitiativer, der er taget, mens tre lovinitiativer og to administrative initiativer i større eller mindre grad har en negativ konsekvens, først og fremmest i form af tab af arbejdspladser i områder, der i forvejen er udsatte.

Det er jo meget vigtigt, at vi har den slags vurderinger, når vi skal se på, hvordan vi griber lovgivningsarbejdet an fremover. Det betyder jo ikke, at det er meget nemt at undgå, at initiativer kan have negativ konsekvens, for man kan jo ofte have forskellige målsætninger, der delvis kan stride mod hinanden; men hvis man vil sikre en bæredygtig regional udvikling, så er det jo selvfølgelig som udgangspunkt utrolig vigtigt, at man har det her overblik over, hvad det er,

man gør, og hvordan det virker på regionernes udvikling.

Men noget af det, vi kan se mangler, er også bedre redskaber til at foretage den vurdering. Det er i hvert tilfælde den tilbagemelding, vi har fået fra andre ministerier. De har ikke altid haft lige let ved at lave den her vurdering, og det er jo baggrunden for, at der i redegørelsen er lagt op til at nedsætte en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal forestå sådan en regional konsekvensvurdering, der både skal se på, hvordan man udvikler instrumenter, som sikrer en så tilstrækkelig præcis vurdering som muligt, og også laver en vurdering af proportionerne i det.

Man skal også passe på, at man ikke begiver sig ud i noget, der kan være meget administrativt uoverskueligt med en konsekvensvurdering af alle mulige tiltag, sådan at de store linjer i virkeligheden kommer til at drukne og man påfører sig selv et stort administrativt arbejde. Men det vigtige er jo at få nedsat en arbejdsgruppe, der kan begynde at tage stilling til, hvordan vi overhovedet gør det her, hvordan vi kommer videre.

Ud over det er der jo også en række andre initiativer, der ligger i redegørelsen. Blandt de øvrige initiativer, der kan nævnes, er, at vi overvejer at sætte en undersøgelse i gang vedrørende regioner, der har haft en mindre gunstig udvikling, bl.a. for at se, hvad der kan forklare udviklingen i de regioner, og hvad det er for barrierer og muligheder for udviklingen, der kan identificeres og dermed også gøres noget ved, altså hvad man rent konkret kan gøre for at hjælpe udviklingen i de dårligst stillede egne.

Men derudover handler det selvfølgelig også om en vurdering af, hvad det betyder for udviklingen af regioner og også for andre initiativer på arbejdsmarkedet, uddannelse, trafik osv., at det generelt set økonomisk går godt.

Så jeg synes, at vi med redegørelsen og de debatter, den giver anledning til, har taget et vigtigt skridt i retning af at sikre, at vi har en bæredygtig udvikling i hele vores land, og at den forhåbentlig sker på en måde, så det samtidig er muligt at fastholde de værdifulde regionale forskelle, der er, men altså uden at der sker en affolkning og en erhvervsmæssig udtynding i de egne, og det er i hvert fald et arbejde, jeg meget gerne vil bidrage til.

Forhandling

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for redegørelsen og faktisk beklage over for ministeren, at det her ligger inden for ministerens område, for det ligger jo næsten ingen steder; det ligger jo alle steder. Hvis man skal gøre det her rigtigt, så ligger det jo i alle ministerier, og det er jo ikke særlig indenrigsministerens opgave at sørge for, at det her bliver gjort godt. Men det er altså blevet indenrigsministerens opgave at lave redegørelsen og forsvare den og så tage den debat.

Det her siger jeg, fordi jeg nok synes, at den skriftlige redegørelse er en lidt tynd kop te, men jeg medgiver også gerne, at det er en svær opgave, og at det er første gang. Al begyndelse er jo svær, og så kan man sige, at så er der da i hvert fald mulighed for fremgang i de kommende år.

Det vigtigste for mig i den redegørelse, vi har fået i år, er faktisk, at regeringen erkender, at der er noget, vi ikke har været gode nok til, at der er noget, vi skal øve os i at gøre bedre. Det er faktisk utrolig vigtigt.

Redegørelsen beskæftiger sig i år mest med den udvikling, der er sket over en årrække, som ministeren også nu er inde på, og konstaterer ganske rigtigt, at det jo slet ikke er gået så galt endnu. F.eks. havde hovedstadsområdet i en lang periode en svag udvikling, men det er nu kommet med, og det kan vi jo ikke have noget imod.

Da jeg sidste år lagde op til debatten om den regionale udvikling, var det heller ikke, fordi det var gået så galt i mange år, men fordi jeg kunne se, at den allersneste udvikling, bl.a. foranlediget af hele den strukturændring i vores samfund, som storebæltsforbindelsen og den kommende øresundsforbindelse gav og giver, men også den utrolige ændring af dynamikken i vores samfund, vil medvirke til at skæve dele landet, hvis ikke vi gør noget aktivt imod det. Det er jo imponerende, at i en tid, hvor kommunikationsmidlerne og infrastrukturen aldrig har været bedre, er det tilsyneladende mere og mere vigtigt at ligge centralt. Det er en underlig konstatering, men jeg tror, det er sådan.

Det erkender regeringen, men det er meget småt endnu med de konkrete tiltag til at forhindre skævdelingen. Det eneste rigtig gode eksempel, jeg kan huske her inden for det sidste år, er erhvervsministerens beslutning om søfartsuddannelsernes placering. Den vil jeg ger-

ne give ministeren ros for og så sige, at det måske alligevel var en tilfældighed, eller også var det, fordi der var et meget stærkt folkeligt pres imod nedlæggelse af navigationsskolen på Ærø.

Men det var en rigtig beslutning. Den kortsigtede gevinst ved at lukke Marstal Navigationsskole blev opgivet; det var klogt. Hvad ville det ikke have kostet at få plantet nyt liv, som måske slet ikke ville have naturlige vækstbetingelser på Ærø, altså efter at man havde fjernet navigationsskolen, som havde en naturlig historisk og erhvervmæssig baggrund på øen?

På den måde er det også et rigtig godt eksempel på, hvad det her handler om. Det er med at fastholde de ting, som har et naturligt tilhørsforhold, selv om de er lidt i modgang en overgang, i stedet for at skulle til at plante noget helt nyt. Men ministerierne har ikke endnu forstået det generelt, og vanetænkning udrydder man jo heller ikke sådan på et lille års tid. Det drejer sig om at søge at bevare og tilpasse, hvad der er, men sandelig også sørge for, at nye investeringer kommer de svage regioner til gode.

I regeringens landsplanredegørelse står der om områder uden for hovedstadsområder: »Alle egne skal støtte sig på egen indsats og stærke sider.« Og når man så kommer hen til hovedstaden, så står der om den: »Regeringen vil bidrage til at skabe nye kreative vækstmiljøer i hovedstadsområdet, bl.a. inden for IT og bioteknologi.« Ja, goddag; Nogle skal klare sig selv, måske fordi man ikke rigtig har nogle gode ideer til, hvad man kan gøre. De stærke får derimod støtte.

Den regionalpolitiske redegørelse oplister fra 1999 12 lovmæssige og 2 administrative tiltag, som skønnes at kunne påvirke den regionale udvikling i fremtiden. Det er helt udmærkede eksempler, selv om de ordførere, der beskæftiger sig med et af eksemplerne, nemlig uddannelsespolitik, ikke er helt enige med regeringen i, at man har tilgodeset yderområderne, hvad angår placering af de kortere videregående uddannelser. Det fremgik af en debat her i salen i sidste uge.

Når det handler om kortere videregående uddannelser, opererer man med noget, man kalder forlagt undervisning. Det betyder, at en centralt placeret undervisningsinstitution placerer undervisningen i en anden og mindre by, men der er altid tale om at forlægge ud i yderområderne. Hvis man vil tilstræbe en mere ensartet udvikling, så skal hovedinstitutionen en

gang imellem bare ligge i yderområdet, og så kan den jo forlægge undervisningen ind til den centrale by. Kun på den måde kan man tilstræbe en ensartet økonomisk og beskæftigelsesmæssig udvikling.

Men når vi skal dyrke det her i fremtiden, er det måske lige så vigtigt at vurdere de ting, man ikke har vurderet, eller som man måske slet ikke har overvejet kunne have indflydelse på den regionale udvikling, og som man i hvert fald ikke beskæftiger sig med i redegørelsen. Og dér siger ministeren jo så om de 14 eksempler i redegørelsen, at det dokumenteres nok, at de ikke har forrykket udviklingen, og det er sikkert rigtigt, men der er bare en hel masse ting, man ikke har taget med, som man ikke har tænkt i denne her sammenhæng. Investering og infrastruktur er f.eks. nogle af de mest iøjnefaldende.

Der investeres kolossalt i den kollektive trafik i hovedstadsområdet i disse år: Øresundsbro, metro og ringbane, S-tog osv., og det er alt sammen helt fint, men det varer mange år, før vi f.eks. kan få timedrift med gennemgående tog til de jyske byer i Syd-, Vest- og Nordjylland. Der investeres kolossalt i kulturfaciliteter i hovedstadsområdet i de her år: Det Kongelige Teater, Den Sorte Diamant, Statens Museum for Kunst, planer om et musikhus og et kæmpe byggeri til Danmarks Radio, alt sammen projekter til mange hundrede millioner kroner hver, men hvem kan komme i tanke om en kulturinvestering i yderområdet, som f.eks. koster over 10 mio. kr.? Nej, byerne i provinsen må selv betale deres musikhus, og kulturministeren kan ikke skaffe midler til landsdelsorkestre.

Hovedstadsområdet skal naturligvis også i fremtiden have det, der er brug for. Der er sikkert også brug for en udbygning af motorvejsnettet i hovedstadsområdet, og det skal man så have, når vi har råd til det. Men yderområderne skal også have noget, måske ikke for at dække et helt aktuelt og konkret behov, og heller ikke fordi det er synd for dem, at de aldrig får noget, eller fordi vi også skal være gode imod dem og sådan, nej, simpelt hen for at bevare noget af det, man har, og sikre ny udvikling.

Selv folk, der er født i provinsen, kan synes, at det er spændende at bo et sted, hvor der er kulturelt liv, og hvor der er nogle kunst-/kulturinstitutioner. Og i hvert fald skal unge mennesker fra yderområderne også have en uddannelse. Hvis de skal flytte langt hjemmefra for at få den, er der ikke store chancer for, at de kom-

mer tilbage, og slet ikke, hvis de ikke synes, at der er noget attraktivt på deres fødeegn.

Der er områder i dette land, f.eks. Lolland-Falster, som overhovedet ikke er til at se på uddannelseskortet, og så længe de ikke er det, får vi ikke vendt den udvikling, der er i sådanne områder som Lolland-Falster. Jeg har sagt til dem, at det ikke kan hjælpe, at de fokuserer på, at den Femeerforbindelse, som de enten ikke får eller først får om mange år, skal løse deres problemer. De må på uddannelseskortet; de må have nogle institutioner derned.

Formanden for Kommunernes Landsforening, Anker Boye, skrev i en artikel i Jyllands-Posten den 23. december:

»Der mangler en overbevisende redegørelse for, hvordan de statslige midler fordeles geografisk, og der mangler en statslig regionalpolitik, der bør bygge på en vurdering af, hvordan de mange forskellige statslige aktiviteter påvirker den regionaløkonomiske udvikling i landet. Den kan være en hjælp, hver gang staten står over for konkrete beslutninger om investeringer eller lokalisering af statslige aktiviteter.«

Og sidste sætning:

»Regeringen bør have pligt til at redegøre for de regionale konsekvenser i forbindelse med større investeringer eller ændret placering af statslige aktiviteter.«

Anker Boye havde åbenbart ikke lagt mærke til, at vi havde hjulpet regeringen i gang med det her arbejde, men o.k.

Amtsrådsforeningen anbefaler i et brev til indenrigsministeren i de her dage – det er omdelt i Kommunaludvalget i dag, tror jeg, eller i går – regeringen at foretage en videregående vurdering af administrative og lovmæssige tiltags regionale konsekvenser, altså citerer det, som regeringen selv skriver i den regionalpolitiske redegørelse, og opfordrer til at gøre noget ved det.

Derfor vil jeg på Kristeligt Folkepartis vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget er enigt med regeringen i, at »der bør skaffes mere viden om den regionale udvikling og vurdering af tiltags regionale effekt« (regeringens regionalpolitiske redegørelse, side 20), pålægges regeringen i næste års redegørelse at beskrive, hvordan man ved lovgivning og ved administrative tiltag rutinemæssigt

vil gennemføre en konsekvensvurdering af tiltagens indflydelse på udviklingen i de danske regioner i forhold til hinanden.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 73).

Og så vil jeg også gerne kommentere ministerens bemærkning om det – eller noget, der ligner det – og sige, at dér er jeg da fuldstændig enig med ministeren i, at vi, når vi skal til det og bliver bedre til det engang, også skal passe på, at vi ikke laver noget, der er så administrativt og bureaukratisk, at det får en overfladisk karakter, sådan at vi ikke tager det alvorligt. Så har vi jo tabt det hele på gulvet. Jeg vil gerne give det tilsagn, når vi skal snakke om det igen om et års tid, at det skal vi selvfølgelig ikke søge, for så opnår vi ingenting ved det. Det skal have et reelt indhold, når vi skal lave de konsekvensvurderinger dér.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Derefter går vi til hr. Klaus Hækkerup som ordfører.

Klaus Hækkerup (S):

I modsætning til hr. Ole M. Nielsen finder jeg faktisk, at det er en god regionalpolitisk redegørelse, Folketinget tager fat på at behandle.

Selve redegørelsen er kortfattet og overskuelig, 21 sider, og bilagene er klare og selvfølgelig af oversigtlig natur, men jeg føler også, det er nødvendigt, at vi, hvis vi skal bevare overblikket, netop sørger for at fastholde det og følge med i hele den regionalpolitiske udvikling i Danmark for at kunne vurdere, om der er områder, hvor der er behov for en særlig indsats.

Og så synes jeg, at det første billede, der slår én, når man læser den regionalpolitiske redegørelse, er, at udviklingen i Danmark sker i regioner, ikke afgrænset af amter, ikke afgrænset af kommuner. I nogle regioner, som det fremgår af redegørelsen, har vi vækst og fremgang, i andre stagnation og faldende befolkningstal.

Ser vi på udviklingen i de samlede skattepligtige indkomster i amterne fra 1983, som er det, redegørelsen tager udgangspunkt i, til 1998, så har den været mest gunstig i de jyske amter, mens Bornholms Amt og hovedstadsregionen har haft en udvikling, der ligger under landsgennemsnittet.

Hovedstadsregionen har så på det seneste oplevet en højere vækst, mens der tilsyneladende er regioner, der stadig ikke får den samme del af udviklingen som resten af landet. Det drejer sig om en række områder, der er præget af udkantsforhold: Lolland, Bornholm, Langeland, enkelte egne af Jylland og så desværre en række af vores mellemstore og små øer.

Det, vi ønsker i Socialdemokratiet, er at sikre en mere ensartet økonomisk og beskæftigelsesmæssig udvikling i hele Danmark. Ingen områder skal lades i stikken og sakke bagud beskæftigelses- eller indkomstmæssigt, og det stiller krav om samarbejde over kommunegrænserne og over amtsgrænserne. Og så skal staten selvfølgelig også ind som en aktiv medspiller, for det er en fælles opgave at modvirke en udvikling, hvor markedskræfterne trækker Danmark skævt.

Jeg synes også, at redegørelsen er en anelse uklare, når vi snakker om, hvordan man skal måle den regionale udvikling i Danmark. Der er en hel række områder, den tager fat i, og jeg synes, det er centralt at få debatteret i dag, hvis vi fremover skal have en fornuftig debat om det, hvordan man kan måle det, og jeg synes, der er tre parametre, der er værd at tage fat i. Det ene er udviklingen i indbyggertallet, det andet er antallet af arbejdspladser og udviklingen i antallet af arbejdspladser, og det tredje er de gennemsnitlige indkomster og udviklingen i dem.

Ser vi på befolkningsudviklingen for den periode, redegørelsen omfatter, viser den tilbagegang i Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune og i Storstrøms Amt og Bornholms Amt, og i de sidste 10 år er udviklingen vendt i nogle af områderne, sådan at det kun er Bornholms Amt, der har oplevet befolkningstilbagegang.

Ser vi på antallet af arbejdspladser pr. 100 indbyggere, synes det at være sådan, at Vestjylland og hovedstadsområdet har en højere andel, og ser vi på væksten i beskæftigelsen pr. 100 indbyggere, ja, så kunne det godt se ud, som om det er Østjylland og hovedstadsområdet, der har fået den største andel.

Desværre, vil jeg sige, er tallene her ikke er opgjort på arbejdsmarkedsregioner, men på kommuner, så det er vanskeligt at få og bevare et overblik, et helt klart billede af udviklingen, da den jo normalt finder sted inden for arbejdsmarkedsregionerne, som netop er det, de defineret ved.

Ser vi på udviklingen i indkomsterne, som var den tredje parameter, så tegner det et andet billede. Ser vi på bruttonationalproduktet pr. indbygger – og det er der jo gjort på side 50, kort 16 – så er København og Frederiksberg topscorere med Ringkøbing og Ribe Amter på andenpladsen.

Og så vil jeg sige: Det skal man nu ikke lade sig snyde af. For det første vil kommuner med overskud af arbejdspladser i forhold til antallet af erhvervsaktive naturligvis have en højere produktion pr. indbygger. For det andet går en del af produktionsresultatet jo også til aflønning af kapitalen, og hvis kapitalen ejes af folk, der bor uden for området, ja, så flyttes indkomsterne jo, jeg er lige ved at sige automatisk fra området og ud til dér, hvor ejerne bor, og vil så blive registreret som indkomst i de områder.

Ser vi på de tre parametre, kan vi konstatere, at markeds kræfterne somme tider trækker landet skævt, og det er selvfølgelig en del af Socialdemokratiets grundholdning, at vi skal gribe korrigerende ind over for markeds kræfterne. Det har vi altid ment, og det mener vi også på det her område.

Vi mener egentlig, der er to hovedområder, hvor vi her, når vi snakker om regional udvikling, bør gribe ind. Det ene er, at vi bør bruge de offentlige midler og de offentlige kræfter, om jeg så må sige, til at stimulere skabelsen af nye, varige arbejdspladser.

Det andet er, at vi må gribe ind og kompensere de hårdest ramte områder, indtil de igen har nået et sådant udviklingsstadium, at de har et tilstrækkeligt antal arbejdspladser, der kan skabe grundlag for en bæredygtig økonomi. Den hovedmåde, vi kompenserer områderne på, er jo ved de udligningsordninger, som dette Folketing har gennemført for kommunernes og amternes økonomi. Der er altså tale om såvel initiativer til en ny udvikling som kompensation for manglende udvikling.

Afgørende for, at en sådan politik skal lykkes, hvis det er det, vi er enige om at vi vil, er, at de midler, der gives ud til støtte til udviklingen, også virker effektivt og frembringer synlige resultater, at befolkningsudviklingen vendes, at der skabes nye varige arbejdspladser, og at indkomstudviklingen stimuleres.

Den regionalpolitiske redegørelse beskæftiger sig ikke med evalueringen af den allerede givne støtte. Det skal den måske heller ikke, men jeg synes, det er et centralt spørgsmål, som vi kommer til at tage op i Kommunaludvalget,

ja, vi er jo allerede begyndt lidt på det, men som vi kommer til at tage op og arbejde videre med i den kommende tid og søge nærmere belyst.

Den 30. november sidste år stillede jeg som medlem af Finansudvalget finansministeren et spørgsmål om, hvilke støtteordninger der er optaget på finansloven til fremme af udvikling i udkantsområder, landdistrikter, svagere regioner m.v. Så hvad er det egentlig, vi over finansloven fordeler af midler?

Af svaret, som kom den 8. december sidste år på bilag 0755, fremgår det af Finansministeriets opgørelse, at i alt syv ministerier er involveret, at der over finansloven anvendes godt 1,3 mia. kr., og at EU er medfinansierende for omkring 300 mio. kr.

Og så må vi selvfølgelig spørge os selv, og det har jeg da også gjort: Er koordineringen mellem ministerierne god nok? Er det sådan, at de tiltag, der gives støtte til, hænger sammen, så der kommer en samlet synergieffekt ud af det, eller er der alligevel lidt for stor spredning i, hvad det enkelte ministerium gør? Er der her et område, hvor vi kan gøre det bedre, end vi gør i dag?

Når man læser redegørelsen igennem, synes jeg også, at det er slående, at konjunkturudviklingen spiller forskelligt ind i regionerne. Vi kan se, at i perioden fra 1986-87 frem til 1993-94, hvor den borgerlige regering havde sendt Danmark på nedtur, tegner der sig ét billede, og i perioden fra 1993-94 og frem til i dag, hvor vi er i en vækstperiode, tegner der sig et andet billede.

Netop forskellene i regionernes udvikling under konjunkturfaserne kunne trænge til en nærmere analyse. Hvilke regioner klarer sig dårligt i nedgangsperioden, hvilke klarer sig godt, og hvor har de vækst, når vi har en konjunkturofgang?

Ideen er selvfølgelig, at hver region skal finde netop sine egne svage og stærke sider og dermed klarlægge, hvor den har et vækstpotentiale, og så på baggrund heraf udnytte de vækstmuligheder, den ser foran sig.

Ser vi i disse år ud over landets grænser, er det karakteristisk, at vores samhandel, vort samspil med omverdenen, bliver stadig mere intensivt. Vi kan ikke fravælge globaliseringen; det skal vi heller ikke. For Danmarks vedkommende skal vi bruge hovedstadsregionen som den internationale konkurrencedynamo i forhold til Hamburg, Berlin, Stockholm og Oslo.

Den er så stor og så stærk, at det er her, vi har en effektiv konkurrencemulighed.

Men også den voksende brug af telekommunikation giver os selvfølgelig mange muligheder for, at kommunale og lokale centre kan fastholde beskæftigelse, beboelse og indkomstudvikling. Og jeg var da måske ligesom hr. Ole M. Nielsen lidt overrasket over, at det ikke har slået tilstrækkeligt igennem i hverdagen.

Globaliseringen indebærer, at udenlandske produkter og varer i stigende omfang kommer til Danmark, men den indebærer også muligheden for, at danske produkter og varer i stigende omfang kan afsættes overalt i verden på den globale markedsplads, og at de produkter lige så godt kunne produceres i en dansk udviklingsregion.

Og så skal jeg slutte af med at sige, at Socialdemokratiet kan støtte det af Kristeligt Folkeparti fremsatte forslag til vedtagelse.

Harald Kjøller (V):

Altså de mange hensigtserklæringer og gode intentioner, der strømmer én i møde, når man læser regeringens regionalpolitiske redegørelse 2000, er det jo svært at være uenig i.

Der er brug for ekstra opmærksomhed og særlig overvågning af yderområderne i Danmark. Det er bare ikke nok. Hvis det kun bliver ved overvågningen og den medfølgende sympati, hjælper det jo ikke stort, for der er nemlig et behov for dér, hvor der bor stadig færre mennesker ude i disse områder, at vi får noget reel handling. For den økonomiske vækst, som Danmark har haft, har jo ikke været ligeligt fordelt i de områder, nogle af os repræsenterer.

Jeg kan nævne nogle eksempler fra det område, jeg selv kommer fra. Vi har jo oplevelser af erhvervsministerudvalg og mange fine redegørelser og fine hensigtserklæringer og løfter om snarlig hjælp, men det er, ligesom kløften mellem de gode ord og det rigtige, man skriver på papiret, ikke harmonerer med de praktiske handlinger. Jeg kan for Bornholms vedkommende nævne sådan noget som forvarsforliget, de kortere videregående uddannelser, levnedsmiddelkontrollen, erhvervslinjen og planerne om at sammenlægge retskredsene.

Dertil kommer jo, at energi- og miljøudgifter virker meget stærkere ude i disse områder end i de koncentrerede befolkningssteder i Danmark, fordi man har behov for individuel transport, og de store forlig og aftaler, der indgås, er altid set under ét til ugunst for områderne. Nu håber

jeg meget, at ministerskiftet på indenrigsministerposten ligesom varsler en anden æra fremover.

Men der er mange gode intentioner i regeringens redegørelse, og det skal da retfærdigvis anerkendes. Overvågningen er allerede nævnt, men det kræver altså en hurtig og konsekvent indsats fra centralt hold.

Vi mener for så vidt i Venstre, at vi har viden nok om disse områder, men vi ser meget positivt på, at de regionale konsekvensvurderinger indarbejdes og tages med som konkrete vurderinger i beslutningsforslag om de lovgivningsmæssige og administrative tiltag. Der er ikke i dag fastsat krav om vurderinger af eventuelle konsekvenser for den regionale udvikling, som der f.eks. er på andre områder med de erhvervmæssige og miljømæssige konsekvenser, som man vurderer ved lovforslag.

Redegørelsen tager så et skridt hen imod en konsekvensvurdering af administrative og lovmæssige tiltags konsekvenser for den regionale udvikling, og det er et godt tiltag. Den udvikling støtter vi meget, og vi så gerne, at det gik hurtigere med indførelsen af denne procedure, end der er lagt op til i redegørelsen, for de mange fine formuleringer bliver ofte syltekrukker. Det er konkrete handlinger, vi mangler, og så en vurdering af lovforslagenes indvirkning på yderområderne. Og hvis det ligesom er den udvikling, redegørelsen lægger op til, er vi meget positivt stemt for det i Venstre.

Så vil jeg i øvrigt sige, at det forslag til vedtagelse, som hr. Ole M. Nielsen fra Kristeligt Folkeparti har fremsat, kan vi godt støtte i Venstre. Det har en fornuftig formulering.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Harald Kjøller nævnte en række områder, hvor han mente, at der ikke var taget regionalpolitiske hensyn, når der var truffet beslutninger, bl.a. forsvarsforliget og de kortere videregående uddannelser. Mit første spørgsmål til hr. Harald Kjøller er: Var det ikke områder, hvor der var et forlig mellem regeringen og bl.a. Venstre?

Det andet spørgsmål, jeg har, er: Når hr. Harald Kjøller står her på talerstolen og efterlyser en større indsats fra centralt hold, så står jeg her med redegørelsen af maj 1993 fra regeringen om en langsigtet indsats på Bornholm, og der er her nævnt en række konkrete områder: udvidelse af Bornholms Erhvervsfonds

udlånsmuligheder med 50 mio. kr., udvidelse af ordningen med »gavesild« til 50 mio. kr., mulighed for refinansiering af de bornholmske fiskerihavne med indeksslån og en udvidelse af rammerne for ordinær byfornyelse med ca. 30 mio. kr. i 1993.

Må jeg spørge hr. Harald Kjøller: På hvilke områder har Venstre på Bornholm fulgt op på det håndslag, regeringen her gav bornholmerne?

(Kort bemærkning).

Harald Kjøller (V):

Hr. Klaus Hækkerup nævnte i sit indlæg noget om de beløb, der var stillet til rådighed i støtteordninger, og det kan jo være meget godt, men det hjælper ikke meget, hvis de forlig, man indgår, og de reelle politiske tiltag og administrative foranstaltninger går i den anden retning, for det hjælper ikke meget at få økonomisk støtte og have puljer og støtteordninger, hvis realpolitikken går ud over yderområderne.

Så er det da fuldstændig rigtigt, at de forlig, der er indgået omkring forsvar og andre ting, er forlig, hvor også mit parti er med, men det fritager jo ikke regeringen for at tage hensyn til yderområderne. Og i øvrigt var det jo ikke regeringens fortjeneste, at der overhovedet blev reddet lidt på kasernen ovre på Bornholm.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Knud Erik Kirkegaard som ordfører,

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det Konservative Folkeparti ønsker vækst og udvikling i Danmark – og i hele Danmark; vi vil ikke nøjes med en tilstand, hvor der er kraftig vækst i enkelte områder af landet og modsvarende stagnation eller tilbagegang i andre dele af landet. Er det sidste tilfældet, er det en statslig opgave sammen med de stagnerende regioner at udstikke så gode rammebetingelser for vækst og udvikling også i udkantområder, at tingene kommer i bedre balance.

Det er det, der er det konservative udgangspunkt, det er fra den synsvinkel, vi har læst regeringens regionalpolitiske redegørelse, og det er på denne baggrund, vi deltager i den af Kristeligt Folkeparti rejste forespørgselsdebat.

I den regionalpolitiske debat bliver der for øjeblikket fokuseret meget på hovedstadsregionen, og med rette. Efter i en længere årrække at have været i en situation, hvor vækstpotentialet i hovedstaden slet ikke blev udnyttet, bliver der

nu i betydeligt omfang og på en række områder investeret i hovedstadsregionen. Mest iøjnefaldende er naturligvis investeringerne i den faste forbindelse over Øresund, som nu snart står klar til ibrugtagning med de udviklingsmuligheder på begge sider af sundet, som broen giver.

Det Konservative Folkeparti har spillet en aktiv rolle i de mange beslutninger, som samlet set har givet hovedstadsregionen meget betydelige vækstmuligheder, og det har vi ikke fortrudt. Som det er sagt mange gange: Vi investerer ikke i København, for at denne by skal kunne konkurrere bedre med Århus eller andre større byer i kongeriget. Vi investerer i København, fordi landets hovedstad som metropol skal kunne konkurrere med sammenlignelige metropoler i det øvrige Europa: Berlin, Hamburg, Stockholm, for nu at nævne nogle eksempler.

Den stærke fokusering på hovedstadsområdet i disse år har naturligvis givet anledning til debat andre steder i landet og også i konservative forsamlinger. Mange føler, at regeringen og Folketinget kun interesserer sig for København og lader andre dele af landet i stikken.

Men efter konservativ opfattelse er de foretagne investeringer i hovedstaden ikke fejlinvesteringer, tværtimod, fejlene er ikke, at der investeres i hovedstaden, men at regeringen ikke tilstrækkelig målbevidst også satser på udvikling i den øvrige del af landet. Trafikpolitisk, uddannelsespolitisk, kulturpolitisk og på en række andre centrale og vitale politikområder svigter regeringen den øvrige del af landet, hvad der naturligvis bliver meget iøjnefaldende i en periode, hvor der investeres så voldsomt i hovedstaden. Det skal der laves om på. Hvis den regionalpolitiske debat her i Folketinget i dag kan medvirke til det, så er det godt.

For der er udviklingsmæssige problemer i udkantområderne, og der bliver gjort for lidt for at rette op på det. Danmark er ikke større, end at det må være muligt at få landet til at fungere som en helhed.

Regeringen tegner efter min opfattelse i redegørelsen et lidt for optimistisk billede af situationen. Det er ubestrideligt rigtigt, at de sidste års højkonjunktur har givet vækst i alle landets regioner, stort set i alt fald, men højkonjunkturer har det jo sædvanligvis med ikke at vare evigt, og de mest udsatte regioner her i landet er ekstremt konjunkturfølsomme.

For ganske nylig kom det frem, hvordan kommuner i landets udkantområder kan konstatere, at alderssammensætningen blandt kommunens indbyggere gradvis ændres i retning af flere og flere ældre over 67 år. De langsigtede konsekvenser af en sådan udvikling er bestemt ikke opmuntrende.

Jeg vil gerne her benytte lejligheden til at pege på nogle indsatsområder, hvor vi klart kan gøre tingene bedre:

Vi kan forstærke bestræbelserne på at give bedre udviklingsmuligheder i landsbyer og landområder i takt med strukturudviklingen i landbruget. Der er gjort en del, men der kan gøres mere, ikke kun i form af støtte til projekter af forskellig karakter, men også i form af en mindre restriktiv planlægning i landområderne.

Vi kan forbedre infrastrukturen over hele landet. Jeg tænker her ikke kun på motorveje, men også på den kollektive trafik. I Midt- og Vestjylland, hvor jeg kommer fra, føler man sig klart ladt i stikken på dette område i øjeblikket.

Vi skal være mere bevidste omkring den regionale spredning af vores uddannelsesinstitutioner. For øjeblikket er der en heftig debat om regeringens planer vedrørende KVVU, de korte videregående uddannelser. Indtrykket er, at udkantområderne igen bliver svigtet.

Om kulturområdet: Som redegørelsen påpeger, placeres langt hovedparten af de statslige kulturinvesteringer i hovedstaden. Kulturinvesteringer i hovedstaden kan være velmotiverede, men en større andel af de statslige kulturpenge bør efter konservativ opfattelse komme hele landet til gode. Det lykkedes faktisk for Det Konservative Folkeparti i forbindelse med forliget om Det Kongelige Teater at vriste nogle ganske få millioner fra kulturministeren til brug for gode kulturinitiativer i den øvrige del af landet, men langt fra nok.

Arbejdsmarkedspolitisk, uddannelsespolitisk og erhvervspolitisk er regeringen på statens vegne naturligvis på banen i landets regioner. Der er taget en række nye initiativer, og en stor del af disse er ganske udmærkede.

Personligt har jeg været involveret i et af regeringens erhvervsinitiativer: etableringen af et såkaldt erhvervsknudepunkt i det midt- og vestjyske område. Et af formålene med erhvervsknudepunkterne har været regionalt at få koordineret beslutningerne blandt de mange aktører på erhvervs-, uddannelses- og arbejdsmarkedsmarkedsområdet. Jeg har selv formule-

ret det tidligere på den måde, at da staten centralt jo tilsyneladende ikke er i stand til at koordinere sine egne initiativer på de nævnte politikområder, ja, så kunne man jo passende læse den ikke løste koordineringsopgave over på de regionale aktører, f.eks. AMU, AF eller TIC.

Der er et umådeligt behov for at få etableret en enstrengt service over for virksomhederne og befolkningen på de nævnte politikområder, men uden opbakning fra centralt hold var opgaven simpelt hen for omfattende, og interesse modsætningerne mellem de statslige aktører på regionalt niveau var som følge heraf alt for store, og vi kom næsten ingen vegne.

Min konklusion er derfor, at skal det lykkes til gavn for ikke mindst erhvervsudviklingen rundt i landets regioner at få etableret en effektiv enstrengt erhvervsservice over for virksomhederne – og behovet herfor er endda meget stort – så bliver ministrene og ministerierne nødt til på centralt niveau at komme op af de interne skyttegrave og uden skelen til ressortinteresser få løst de nævnte koordineringsopgaver. Det kan simpelt hen ikke gå hurtigt nok.

Efter konservativ opfattelse skal der sættes mere fokus på regionalpolitikken i de kommende år. Ved at sikre en afbalanceret vækst og udvikling regionerne imellem får vi landet til at hænge bedre sammen, og vi får skabt et mere helt Danmark.

Afslutningsvis vil jeg gerne gøre opmærksom på, at statslige initiativer ikke kan stå alene. Hvis der ikke regionalt skabes effektive samarbejdsorganer til at følge op på de statslige initiativer, kommer vi ikke langt nok.

Når man i den danske debat har talt om regioner, har man normalt hermed forstået geografiske enheder svarende til amterne, men de nuværende amter er efter vores opfattelse for små og ikke slagkraftige nok til at løse de regionale opgaver. En undtagelse er her hovedstaden, hvor vi gennem Hovedstadens Udviklingsråd har fået skabt en slagkraftig regional organisation til at løse de nævnte opgaver. Derfor forudsiger vi en udvikling i Danmark i retning af få, virkelig slagkraftige regioner til afløsning af den nuværende amtsstruktur, som tiden er løbet fra.

Debatten om amter og regioner må vi tage en anden dag. Man kunne jo passende diskutere spørgsmålet i morgen på Amtsrådsforeningens generalforsamling, men jeg har følt det vigtigt også at nævne problemstillingen i dag i forbindelse med vores regionalpolitiske debat.

Så skal jeg endelig gøre opmærksom på, at det udmærkede forslag til vedtagelse, som er fremsat af Kristeligt Folkeparti, har fuld støtte fra Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er en enkelt passus i den konservative ordførers tale, der får mig på talerstolen. Jeg vil godt have bekræftet den opfattelse, jeg fik af afsnittet i talen om, at der nu hos De Konservative er en åbning med hensyn til det at styrke den kollektive trafik i Vestjylland, underforstået jernbaneudbygningen. Jeg forstod den konservative ordfører sådan, at man nu vil holde op med enøjlet at fokusere og satse på motorveje, og hvis det er tilfældet, vil jeg sige, det er glædeligt, men jeg vil bare godt lige have det bekræftet.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Et hovedsynspunkt i konservativ ideologi er ordet balance, og der skal selvfølgelig også være balance i Danmark mellem den kollektive trafik og den individuelle trafik på landevejene.

Det er min vurdering, at det mest påtrængende behov i det midt- og vestjyske område – hvis vi nu skal tage udgangspunkt i det område, som vi begge kender ganske godt – er for den individuelle trafik, dvs. motorvejene. Men vi har jo set eksempler på, at sikkerheden for den kollektive trafik ikke er i orden, og det synes jeg ganske bestemt vi skal have gjort noget ved.

Jeg ved godt, at trafikministeren siger, at det at gøre noget ved det i vores område vil være at skyde gråspurve med kanoner. Det var vistnok en lidt forkert placeret vits, men der er absolut behov for at styrke den kollektive trafik i det midt- og vestjyske, hvad vi jo har diskuteret i adskillige sammenhænge derovre i denne pragtfulde del af landet.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg skal blot takke den konservative ordfører for den generøsitet, der er tale om her. Ikke blot skal den kollektive trafik udvides, men jeg kan forstå, at vi også skal have ATC i det ganske Jylland, og det er jeg meget, meget enig med den konservative ordfører i, især hvis man også vil være med til at finansiere dette dyre ATC-system. Tak for tilsagn!

(Kort bemærkning).

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Vi går ikke i små sko i Det Konservative Folkeparti. Det er fuldstændig korrekt opfattet, og det er klart, at finansieringen af sikkerhedssystemer må indgå i fremtidige diskussioner om finanslove.

Nu er det jo sådan, at Det Konservative Folkeparti ikke fik den helt store mulighed for at øve indflydelse på, hvad der blev besluttet for den kollektive trafik. Det var en klar fejl, men det kan der jo rettes op på ved senere finanslovforhandlinger, og det er helt korrekt opfattet: Vi går ikke i små sko.

Kristen Touborg (SF):

Allerførst skal jeg sige tak for redegørelsen.

Folketinget bad jo for et års tid siden regeringen om løbende at vurdere, hvordan gennemførte lovgivningsmæssige og administrative tiltag påvirker den økonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling i de danske regioner, og vurdere, hvilke tiltag der kunne medvirke til at rette op på en eventuel skæv udvikling.

Nu står vi så med redegørelsen, og hvad har vi så fået? Ja, den består jo mest af faktuelle forhold og beskrivelser af, hvad der er sket, og en masse formodninger, men den indeholder overhovedet ingen problematiseringer.

De vurderinger, der er beskrevet i bilagene, er efter SF's opfattelse meget tynde og forholder sig ikke til nye tiltag. Eksempelvis kunne det jo være interessant at få at vide, hvordan nyorienteringen i den regionale erhvervspolitisk har virket – det er på side 9, man kan se noget om det. Ligeledes kunne det være interessant at få nogle vurderinger på kulturområdet, og det kunne også være interessant at få at vide, om debatten skal danne grundlag for en egentlig regionsinddeling til afløsning af amtskommunerne, siden flere figurer er regionsinddelt.

Når SF skal vurdere redegørelsens resultater, må vi sige, at det er godt, som det flere gange fremgår, at der overordnet set har været en væsentlig økonomisk fremgang i de danske regioner. Det har gavnet Midtdanmark og i særdeleshed hovedstadsregionen, men problemerne for f.eks. Lolland og Bornholm har ikke ændret sig, og det var egentlig dér, vi opfordrede regeringen til først og fremmest at sætte ind.

Som jeg sagde ved behandlingen for et års tid siden, ønsker SF et helt Danmark. Deri ligger, at de forskellige egne skal have lige muligheder for at udvikle sig, og det kræver en forskellig

behandling. Som en lappeløsning var det godt, at der blev afsat yderligere midler til særlig vanskeligt stillede kommuner i den kommunale økonomiaftale for sidste år, men beløbet er jo overhovedet ikke tilstrækkeligt, når der ikke foretages andet. Rent ud sagt: I den forbindelse forslår 40 mio. kr. nærmest som en skrædder i helvede.

Som det er bekendt, har SF en ret tæt kontakt med Nakskov, og ved at følge udviklingen her kan man hurtigt se, at der er noget rivende galt. Jeg vil godt bruge Lolland som eksempel, også for at det ikke skal være sådan, at vi altid kun tager vores egen hjemegn som udgangspunkt.

På trods af opsvinget er beskæftigelsesudsigterne dystre på Lolland. Lukningen af Nakskov Skibsværft, mindre godstransport over Rødby-Puttgarden og centraliseringen af fødevarerindustrien er noget, der gør ondt, og dertil kommer en stor tilflytning af borgere med meget lave indkomster. De fleste statsjob findes i København, Lolland har ikke ret mange, og når DSB trapper ned i Rødby, bliver der endnu færre. Det er noget skidt.

Vi skal have flere statsjob til Lolland og til andre udkantsområder. Det giver beskæftigelsesmuligheder, og det giver tilflyttere med pæne og stabile indtægter til gavn for det lokale handelsliv m.v.

I 1970'erne diskuterede man meget udflytning af statsvirksomheder, og et par styrelser flyttede til Jylland, men så gik det ligesom i sig selv igen. Modstanden var stor blandt de ansatte. Det var ikke rart at vælge mellem at acceptere en påtvungen flytning og at opgive sit job, og en voldsom personaleudskiftning på én gang ville hurtigt gå ud over arbejdet.

Med den nye informationsteknologi mener vi at der er basis for en helt ny form for udflytning, nemlig etablering af satellitter. Find eller byg en kontorbygning et sted i udkantsområdet, forsyn den med pc'er, internt netværk og edb-forbindelse til København, gennemgå en række statslige styrelser og direktorater, og find job, der kan flyttes ud! Man kunne f.eks. finde 15 stillinger i otte forskellige styrelser. Det giver i alt 120 job, og de nuværende jobindehavere kunne vælge at flytte eller få tilbudt anden, tilsvarende beskæftigelse. Nogle skulle dog gerne flytte med i en periode for at sætte det nye sted i gang.

Der sker i disse år en social skævvridning og en kolossalt skæv social udvikling i vort land, og det er en udvikling, vi ikke stiltiende kan

være vidner til her i Folketinget. Vi må nødvendigvis gøre nogle tiltag, som kan rette op på den skævvridning. Der skal sandsynligvis nye kriterier for kommunal udligning til, og det kan blive nødvendigt med et egentligt fattigdomskriterium i udligningen. Det kan muligvis også blive nødvendigt med en egentlig egnsudviklingsstøtte, en egnsudviklingsfond.

I SF er vi kun delvis enige i regeringens konklusion: at der mangler flere undersøgelser. Vi ved jo godt, hvor problemerne er, så hvorfor ikke begynde at handle? SF ser gerne initiativer fra regeringen med nogle løsningsforslag. Nu ikke mere snak, nu vil vi godt se handling.

Og så skal jeg i øvrigt huske at sige, at SF kan støtte Kristeligt Folkepartis forslag til vedtagelse.

Christian H. Hansen (DF):

I februar 1999 afsluttede Folketinget en debat, som førte til, at regeringen årligt skulle redegøre for, hvordan gennemførte lovgivningsmæssige og administrative tiltag påvirker de danske regioner, både økonomisk og beskæftigelsesmæssigt. Nu står vi så her i dag, og Kristeligt Folkeparti har rejst en forespørgselsdebat sådan lidt i halen af det, og det mener vi i Dansk Folkeparti egentlig er yderst relevant.

I Dansk Folkeparti ønsker vi en positiv udvikling i regionerne, og det skal naturligvis forstås som en positiv udvikling af alle regioner, altså hele landet. Når dette er slået fast, skal det det ligeledes slås fast, at staten har et meget stort ansvar i den forbindelse. Den har f.eks. et ansvar for, at der er uddannelsesmæssig dækning i hele landet, så de unge mennesker kan blive uddannet, og man har også fra statens siden et ansvar for infrastrukturen osv.

Men det er meget vigtigt at nævne, at det ikke kun er i statsligt regi, man har et ansvar. Det har man så sandelig også lokalt og regionalt, og her gælder det om at have et godt samarbejde, så man kan få tingene til at udvikle sig, og benytte sig af de muligheder, man har for at få statslig service. Hvis man ikke søger for det regionalt og lokalt, er der stor risiko for, at det hele går lidt i stå ude i regionerne.

Jeg vil gerne tilføje, at jeg er fuldt overbevist om, at man gør sit allerbedste de fleste steder og bruger de rammer, der nu engang er, fornuftigt, selv om det sikkert kan være svært nogle gange, da rammerne i nogle tilfælde kan virke lidt små. Jeg nævner det, fordi jeg nu vil bevæge mig lidt ind på kommunerne og den megen

debat, der har været om kommunesammenlægninger. Også her går diskussionen tit på, at såfremt nogle små kommuner, f.eks. fire små kommuner, bliver lagt sammen, vil de blive stærke tilsammen. Men hvis det er fire små kommuner, som ikke har en alt for god økonomi, er risikoen naturligvis, at det bliver en stor kommune med en dårlig økonomi, og derfor er det ikke altid rigtigt, at når noget bliver stort, bliver det samtidig godt.

Jeg tror, at hvis noget bliver for stort, kommer vi længere væk fra befolkningen. Jeg tror, at nærhed til befolkningen er meget, meget vigtig, og i Dansk Folkeparti synes vi i hvert fald, det skal være sådan, at såfremt man sammenlægger kommuner, må det ikke kun være politikerne, der skal afgøre det og træffe beslutningen. Befolkningen i de pågældende kommuner skal spørges, og vi har jo for nylig set, at der har været en afstemning om dette emne.

Hvis man går ind i den regionalpolitiske redegørelse fra regeringen, som sætter fokus på, hvad der er godt, og hvad der har været mindre godt, må man overordnet sige, at når man læser den, er den umiddelbart et manuskript til en stor festtale. Dermed har jeg ikke sagt, at det hele i den er fest, for spørgsmålet er, om det er fest det hele.

Hvis vi eksempelvis tager afsnittet om de kortvarige videregående uddannelser, var intentionen vel, at det skulle være målet, at der i alle regioner skulle findes et bæredygtigt uddannelsesmiljø, som således kunne tilgodese ønsket om større og stærkere uddannelsesmiljøer og en hensigtsmæssig uddannelsessammensætning på KVU-området. Men det, som egentlig er sket, er, at man har rykket eleverne lidt væk fra yderområderne, f.eks. fra Ringkøbing, Sønderjyllands og Nordjyllands Amter, for at centralisere uddannelserne.

Dette eksempel var de fleste partier faktisk positive over for, men det ser ud, som om det ikke har virket helt efter hensigten. Jeg tror, man skal være bedre til at få talt om tingene og få dem drøftet igennem, og en række partier, heriblandt Dansk Folkeparti, er da også med på et beslutningsforslag om sikring af regional dækning ved udbudsplacering af de kortvarige videregående uddannelser.

Dette er sagt for at påvise, at det altså ikke har virket optimalt ude i regionerne, og det bør der gøres noget ved. Jeg ved, man har lagt vægt på, at der skulle ske en styrkelse af de enkelte uddannelsesmiljøer, og det var også det, debat-

ten gik på, da vi havde lovforslaget til behandling i Folketinget. Men problemet er bare, at uddannelserne nu bliver udbudt af færre regionale uddannelsesinstitutioner, og det overskygger faktisk det, som skulle være det positive i loven. Derfor er det relevant at få drøftet tingene igennem igen, som jeg nævnte før.

Jeg vil gerne komme lidt ind på landbruget. Her er Dansk Folkeparti med i et forlig om landbrugsloven, og det er efter vores opfattelse noget, som går i den rigtige retning, og det er også nævnt i redegørelsen. Men jeg bliver nødt til at dele det op og tage både lidt positive og lidt negative ting ind, for det synes jeg egentlig redegørelsen fortjener.

Der er sket nogle ændringer af strukturregler om husdyrhold, sammendrift og sammenlægninger osv. Det, som skulle opnås, var, at man påvirkede strukturudviklingen i landbruget i retning af begrænsede driftsstørrelser, og her er det Dansk Folkepartis opfattelse, at det vil få en positiv effekt for bosætning og udvikling som sådan af landdistrikterne. Det vil ligeledes på længere sigt være med til at bevare de små landsbysamfund, som er så vigtige for hele samfundet og hele landet. Man kan så diskutere, om det oplæg til landbrugslov, regeringen har lagt på bordet, egentlig ikke havde været endnu bedre fra starten. Det mener vi det var, men der er et forlig, og det erkender vi.

En gang imellem skal man give en gulerod til befolkningen, for at den skal blive ude i de tyndtbefolkede landdistriktsområder. Folketinget lagde bl.a. et loft på 8 promille over den kommunale grundskyld af landbrugets produktionsjord og skovbrugsejendomme for årene 1999 og 2000, men denne ordning skulle blot køre disse 2 år, så man igen til næste år kan hæve promillen. Sådanne tiltag er positive, og efter Dansk Folkepartis opfattelse med til at holde nogle hjul i gang, og derfor tror jeg også, det er vigtigt at holde fast i, at det ikke kun skal være for de 2 år, men for bestandig. Jeg håber, regeringen er enig heri, og der bliver jo en glimrende mulighed for senere i dag at tilkendegive, at det er en god ide, når vi skal behandle et beslutningsforslag om loft over den kommunale grundskyld for produktionsjord.

Som sagt er udviklingen af regionerne mange ting. Det er bl.a. transport, og når man som jeg f.eks. kommer fra Vestjylland, kan man næsten ikke lade være med at nævne de afgifter, der er på bilismen herhjemme: høje benzinafgifter, høje vægtafgifter m.m. Det har altså snart nået

toppen, og her kan det ikke nytte noget, at vi fuldstændig overhører befolkningen og siger: Jamen vi er bedrøvede herinde på Christiansborg, og vi må have noget mere kollektiv trafik osv. Den fungerer måske udmærket i de større byer, men i de tyndbefolkede områder hænger tingene altså ikke sammen.

Hvis man ønsker at få folk ud at bo i de tyndbefolkede områder, og hvis man ønsker vækst i landsbyerne, hjælper det altså ikke, at 1 l benzin snart koster 10 kr. Jeg har for nylig deltaget i et debatprogram om dette emne, og netop problematikken med de høje benzinpriser blev drøftet. Det gennemgående budskab var, at befolkningen synes, at nu er det nok, selv om man forsøger at køre flere sammen og planlægge nogle ting anderledes. Jeg kan eksempelvis nævne Ringkøbing Amt, hvor man har prøvet at lave det sådan, at folk kan melde sig til på Internettet, så man kan få noget samkørsel.

Der var også nogle, som ligefrem syntes, at når man gør en indsats for at finde et stykke arbejde og må køre en lang vej, kan det ikke passe, at det, man tjener ekstra ved at arbejde, bliver futtet af på landevejen, fordi man skal køre en ekstra, lang vej. Her tror jeg der er et kæmpeproblem at tage fat i.

Forsvarsforliget har ligeledes fået betydning for nogle af vore regioner. Der er nogle få regioner, der er blevet tilgodeset, og det er de selvfølgelig glade for, og de skal også have det mest mulige ud af det, men der er altså også steder, hvor man står lidt med håret i postkassen og får nogle kæmpeproblemer, og derfor var vi i Dansk Folkeparti ikke særlig glade for den nedlæggelse af kaserne, der skete – også ud fra den betragtning, at det får stor betydning for et område, når en kaserne lukker: Der er mange arbejdspladser involveret, der er områder, som erhvervsmæssigt er afhængige af den, og derfor er det ikke altid sådan, at det, man sparer i det ene ministerium, bliver en besparelse for landet som sådan.

Jeg er med på, at det højst sandsynligt forholdt sig sådan, at man i det enkelte ministerium naturligvis bekymrer sig om den regionale udvikling; men det er måske ikke altid tilstrækkeligt, for der kan faktisk ske noget helt uventet, så man står i den situation, at det, man har gjort, gør det nødvendigt med nogle helt nye og anderledes tiltag, som man slet ikke har tænkt over. Derfor tror jeg, at konklusionen for regionalpolitik er, at regionerne ikke ønsker en mas-

se konkurrence indbyrdes, eller at enkelte områder får nogle større begunstigelser end andre.

Jeg tror faktisk, at det, man gerne vil, er ligestilling mellem regionerne, og jeg mener, at vi som politikere, også gennem disse debatter, skal blive lidt bedre til at gøre noget ved det. Derfor er det også vigtigt, at vi bliver ved med at have disse debatter om de regionale forhold her i Folketinget, og det vil også være vigtigt, at vi lytter til de signaler, der kommer ude fra regionerne.

Jeg tror, der var en ordfører, der sagde tidligere, at det egentlig er lidt svært at være indenrigsminister med denne redegørelse, netop fordi den berører så mange ministerier. Det vil jeg godt tilslutte mig, for det er helt rigtigt. Men overordnet synes jeg, at det materiale, vi har fået, er udmærket. Det er første gang, vi har fået det, og lad os se, om tingene ikke udvikler sig. Det tror jeg de vil gøre.

Og så vil jeg sige til Kristeligt Folkeparti, at vi tilslutter os dets forslag til vedtagelse.

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg vil også gerne starte med at sige tak til ministeren for redegørelsen og følge op på det, som andre har sagt. Det er nemlig en ganske svær sag og en ganske bred sag at skulle tage stilling til som indenrigsminister, for der er involveret en meget bred vifte af alt det, vi foretager os her i samfundet. Om selve redegørelsen må jeg dog også sige, at den forholder sig noget teoretisk til spørgsmålene, og der ligger jo ikke ligefrem nogle visioner om, hvordan vi skal angribe dette meget vigtige område.

Jeg vil også gerne sige tak til Kristeligt Folkeparti for at have rejst denne debat, ligesom det gjorde sidste år. Jeg synes, det er væsentligt, at hr. Ole M. Nielsen holder ved denne sag, så vi får den op igen og igen. Det støtter vi meget gerne, og vi støtter selvfølgelig også det forslag til vedtagelse, der er fremsat, og som vi synes er ganske fornuftigt.

Hr. Ole M. Nielsen tager udgangspunkt i side 20, hvor man taler om det tværministerielle samarbejde. Det er nok også her, vi skal have fat, hvis vi skal løse nogle af disse opgaver. Og som hr. Touborg sagde: Nu skal der handling til. Her er samtænkning nok ordet – samtænkning af, hvad man foretager sig i offentligt regi på de områder, hvor man har håndtagene og kan gøre noget ved tingene.

Jeg synes, man har set tendenser til en bevistløs samfundsrationalisering i de senere år,

en indsnigende superliberalistisk holdning om, at selv offentlige institutioner, som vi kan styre med politiske håndtag her fra Folketinget, skal sejle deres egen sø og være effektive på en eller anden dumeffektiv måde. Men det er klart, at når vi har offentlig foretagsomhed, offentlige institutioner og offentlig virksomhed, hvor der er monopoler, er det selvfølgelig en politisk styring, der skal til, og her kan vi handle.

Private erhvervsvirksomheder, som skal overleve, og som skal skabe merværdi osv., kan vi selvfølgelig ikke dirigere rundt med og diktere, hvor de skal være. Men det, vi her i Folketinget har mulighed for at styre, er offentlig virksomhed, og jeg vil gerne understrege, CD ikke altid er optaget af, at alt skal udliciteres og køre på egen hånd og være selvkørende, for så får vi nemlig et samfund, der ikke tager de hensyn, som bør tages i denne sammenhæng, når det gælder fordelingen i regionerne.

Der vil selvfølgelig altid i et samfund ske strukturændringer; der vil være ting, der ikke længere skal bruges, og der vil være beslutninger af forskellig slags, som må tages. Vi kan bare tænke på afskaffelsen af det toldfri salg og de virkninger, det har givet i nogle hjørner af landet, og vi kan tænke på forsvarsforliget, som andre også har nævnt. Den slags giver nogle hårde hug nogle steder, og nogle gange kan vi ikke undgå det, men andre gange skulle vi måske tænke os lidt mere om.

Staten og de offentlige institutioner kan godt være med til at ordne nogle af tingene. Nogle har nævnt, at vi her i Folketinget bør spekulere lidt mere i de nye muligheder, der er på IT-området – både i nogle forsøg, hvor staten kunne gå foran, og bestemt også ved at bruge medierne og de muligheder, der ligger i dette værktøj, til at ændre opfattelsen af, hvordan vi rent regionalt skal placere de opgaver, staten har.

Masser af de opgaver, staten har, kunne det være utrolig godt at lægge ud i regionerne. Jeg tror faktisk, det ville være en gevinst for nogle af styrelserne eller andre offentlige institutioner, for det kunne næsten blive en mentalhygiejnisk øvelse i, hvordan tingene foregår rundt omkring i landet. Det ville påvirke den daglige administration i en lidt anden form end den selvforståelse, man ofte kan have, når man klumper sig sammen i et centrum, et Mekka.

Det, der også er vigtigt i denne sammenhæng, er at tale infrastruktur. Vi har en løbende diskussion, der går på, om det ikke kunne undgås at flytte rundt, men vi må gøre os klart, at

de yderområder, som har vanskeligt ved at klare sig økonomisk i dag, bliver tømt for de mennesker, som har høje indkomster, har en høj beskæftigelsesmæssig aktivitet og er med til at styrke områderne, fordi de er med til at give den homogenitet i samfundet, som skal til i yderområderne, og vi må gøre os klart, at hvis vi bliver ved med at tale om, at det, vi skal foretage os, er at lægge så mange hindringer som muligt i vejen for, at man kan bevæge sig rundt i samfundet, går udviklingen i retning af en stærk og ødelæggende centralisering.

For at tage et eksempel vedtog vi i 1999 nogle love om nogle nye veje, men i september 1999, da vi skulle lave finansloven, mødte regeringen op uden én krone til det, der lige var vedtaget. Om natten eller om morgenen, lige før finansloven faldt på plads, fik man flyttet 54 mio. kr., tror jeg det var, til de tre nye vejstrækninger. Men det var ikke helt nok til at dække omkostningerne, og de mennesker, der bliver påvirket af den beslutning, der er taget, fordi deres ejendomme skal eksproprieres, bliver fastlåst og har ikke rigtig nogen muligheder for at komme til at handle i deres hverdag. Det synes vi ikke man kan være bekendt.

I Landsplanredegørelse 2000 siger miljøminister Svend Auken i forordet, at fysisk planlægning går ud på at bremse væksten i transportsektorens CO₂-udslip. Jamen når han siger det, er det det samme som at sige, at vi skal affolke yderområderne. Men lad os så se, om det er det reelle problem. Inden for de næste 15 år må vi forvente at vi ikke kører på benzin og diesel længere, fordi der er udviklet nye teknologier, og det vil sige, at udslippet ikke bliver det store problem.

Lad os også slå fast, at 75 pct. af al den transport, der foregår i dette land, foregår i privatbiler, mens 14-15 pct. er kollektiv trafik, og den er stærkt koncentreret omkring Intercitystrækningerne og i og omkring storbyerne. CD har altid talt for, at vi skal have en ordentlig kollektiv trafik, men det må også siges, at der er visse dele af landet, hvor det ikke er muligt at transportere alt med kollektiv trafik, og vi smadrer altså mulighederne for, at ydersamfundene kan fungere og være homogene i deres befolknings sammensætning, hvis vi stort set altid lytter til de kloge, der laver rapporter om, at inden længe skal benzinen koste mere, eller også skal der laves en eller anden forhindring for, at man kan bevæge sig individuelt. Det er væsentligt at kunne bevæge sig frit her i samfundet.

Edb og IT osv. er nogle af de værktøjer, vi kan bruge. Vi kunne lave nogle bedre forsøg, og vi kunne lave utrolig mange gode ting derude ved at sprede nogle statsinstitutioner, men ikke alle. Jeg hører ikke til dem, der mener, vi skal nedlægge Det Kongelige Teater eller dividere det med 24 og fordele det ud over landet. Selvfølgelig skal vi have en hovedstad, og selvfølgelig skal den have nogle store og ordentlige kulturinstitutioner. Vi er ikke et virkeligt samfund, hvis vi ikke har en hovedstad, og hvis vi ikke har de stærke institutioner, men det er jo ikke ensbetydende med, at alt, hvad vi laver i offentlig sammenhæng, behøver at ligge i hovedstaden. Masser af foretagsomhed kunne i virkeligheden godt lægges ud.

Så er der et enkelt område, som jeg også godt kunne tænke mig at tage op, og som været diskuteret meget. Med de priser, der er for at benytte Storebæltsbroen i dag, er tilbagebetalingstiden et par og tredivå år. Her kunne vi sætte prisen ned, for så ville frekvensen stige. Jeg er godt klar over, at man er bange for, at indtægterne ville falde, men det vil formentlig ikke ske, og rent faktisk er der lagt op til, at det vil blive væsentlig dyrere at bruge broen, hvis man skal fra Sjælland til Odense, end det bliver at tage til Sverige. Det er nok lidt for meget, og det vil jeg stille en række spørgsmål til ministeren om.

På Mål 2-området, som man kan styrke et område med, og det gør man på Sydfoyn i øjeblikket, har regeringen med sin finanslov skåret statens mulighed for at supplere til privat foretagsomhed ned fra 80 mio. kr. til 40 mio. kr. Det må med på finansloven igen, ellers kan vi ikke udnytte det her ordentligt.

Til sidst vil jeg gerne sige til indenrigsministeren – jeg glæder mig også over, at vi har fået en ny, og jeg har et håb, hver gang vi får en ny – at den kommunale finansiering er et af problemerne, og det er her i Folketinget, vi skal ordne det, for de vil aldrig kunne blive enige om det i Kommunernes Landsforening. Den kommunale finansiering er langt vigtigere end strukturer og sammenlægninger.

Bloktilskuddene, som er blevet den meget store del af den kommunale finansiering, som fylder meget, fungerer ad h til, rammer dybt tilfældigt. Det er ikke muligt at lave noget reelt på det område, før vi har haft nogle uvildige til at analysere pengestrømmene, hvor langt mere end halvdelen af de offentlige udgifter kanaliseres ud gennem kommunerne, men tilfældig-

heden er der, ikke sådan at alle bliver ramt, men som man normalt siger i teknokratiske kredse: Vi er sikre på, at der ikke er nogen, der bliver ramt i gennemsnit.

Jeg kan garantere for, at jeg uden for gennemsnittet kan finde nogle, der bliver ramt. Systemet fungerer ikke længere, det er for dårligt, vi ikke tør tage initiativet og i hvert fald analysere, hvordan de pengestrømme er.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Stor bevægelighed er godt, det er godt for yderdistrikterne; derfor er det også godt med noget vej, og derfor er det også godt med noget bro. Det er et af temaerne hos hr. Ebbe Kalnæs.

Vil hr. Ebbe Kalnæs vedgå, at det er et tveægget sværd? Eksempel: Hvis man bygger en Femerbro, så har vi fået dokumenteret, at en sådan Femerbro indebærer tab af arbejdspladser i regionsområdet, og at vi kan risikere at få den berømte støvsugereffekt.

Man kan altid diskutere det abstrakt, men nu har vi fået det dokumenteret gennem den sidste rapport: Byg en Femerbro og skab endnu et forstærket udkantingsproblem. Er det CD-politik?

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg har set rapporten, og den giver jeg ikke en dyt for, det er noget sludder. Det, vi kan kigge på, er eksemplerne. Man var lige så bekymret i Nyborg og i Korsør, da broen over Storebælt blev bygget. Nyborg og Korsør er nogle af de virkelige vækstområder i dag. Der er faktisk ingen arbejdsløshed dér, efter at der er lavet den bro, som nogle havde frygtet meget.

Jeg er sikker på, at det ikke varer voldsomt længe, før vi træffer en principbeslutning om en Femerbro, og det tror jeg bestemt Lolland kommer til at glæde sig over.

Vi skal i øvrigt have en ordentlig togtrafik sydpå, for vi har et andet problem. Jeg sagde før, at CO₂'en ville være et fortrængt problem om et stykke tid, fordi vi får en ny teknik på de her områder. Men vi har et andet problem, vi har et fysisk problem med, hvor mange vi kan være rundtomkring, hvor mange biler der kan være på vejene, og derfor bliver det meget nødvendigt med en langtgående kollektiv trafik også sydpå, hvis vi skal have styr på de her ting.

Men det er rigtigt, at vi skal bevæge os. Hvis ikke vi bevæger os, skal vi klumpe os sammen.

et sted, og så får vi ikke længere nogen yderområder, der fungerer.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det var jo i sandhed en meget entydig melding, der kom fra hr. Ebbe Kalnæs: En rapport blev simpelt hen skrottet. Alle de arbejdstimer, der er brugt på den, er spild af tid; hr. Kalnæs tror ikke en dyt på den. O.k., det var en klar melding.

Men så skal jeg bare stille det stilfærdige spørgsmål til hr. Ebbe Kalnæs: Når man sammenligner en Femerbro med Storebæltsbroen, vil hr. Ebbe Kalnæs så vedgå, at der er tale om to forskellige situationer? I den ene situation har vi to ligestillede, veludviklede arbejdsmarkeder, og det kan man næppe tale om i det andet tilfælde.

Jeg skal ikke indlade mig på en større debat, når hr. Ebbe Kalnæs kommer med denne meget klare dom over sådan et samfundsmæssigt arbejde.

(Kort bemærkning).

Ebbe Kalnæs (CD):

Som sagt lovede jeg hr. Kolstrup lige før, at det ikke varer længe, før vi træffer en principbeslutning på området. Det er jeg ret sikker på.

Det virker sådan, at stærke trafikstrukturer, dvs. stærke linjer, Intercitylinjer, og hvad vi ellers laver af den slags ting, har det med at styrke de regionale områder, og der vil hele vejen langs sådan en gennemgående linje blive et stærkt område. Det vil give netop Lolland-Falster nogle helt nye muligheder og en helt ny styrke.

Så er jeg godt klar over, at det, der jo er hr. Søren Kolstrups allerstørste problem i denne sammenhæng, er næsten ikke at kunne sove for CO₂ og samtidig være modstander af en bro, der reducerer CO₂.

Jeg ved, man har diskuteret det nogle gange. Vi reducerer CO₂ med ca. 6 pct., når vi har alle tre broer i hus, og det ved jeg også at hr. Søren Kolstrup afviser, uanset hvor mange undersøgelser der er lavet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Dorit Myltoft som ordfører.

Dorit Myltoft (RV):

Denne redegørelse er en opfølgning af et forslag til vedtagelse fra sidste vinter, hvor det blev

vedtaget, at der årligt skal være en regionalpolitisk redegørelse, sådan at det er muligt at drage nogle konklusioner af, hvordan lovgivningsmæssige og administrative tiltag påvirker udviklingen i regionerne, og på det grundlag komme med nye forslag om, hvordan eventuelle skævheder kan rettes op.

I Det Radikale Venstre kan vi støtte, at Folketinget får sådanne årlige redegørelser, men vi vil dog tilføje, at konsekvenserne af en lovgivning ofte først kan konstateres efter flere år. Det skal dog ikke hindre os i at gøre os kvalificerede overvejelser herom.

Men hvad er en god regional udvikling? I denne redegørelse er der sat fokus på befolkning, indkomster og beskæftigelse. Bilagene viser ganske godt den statistisk belyste udvikling. Det bliver straks sværere at forklare, hvorvidt udviklingen kan forklares med henvisning til specifik lovgivning.

Det Radikale Venstre kan støtte nedsættelsen af det tværministerielle udvalg, således som der står på side 20 i redegørelsen, og vi vil opfordre til en aktiv medvirken af alle relevante ministerier. Jeg tænker f.eks. på landsplanredegørelsen fra Miljø- og Energiministeriet og landdistriktsredegørelsen.

I Det Radikale Venstre er vi enige i, at målsætningen er, at den regionale udvikling skal føre til mindre ulighed i beskæftigelse og økonomiske vilkår, men vi ønsker ikke ensretning, så langt fra. Det gælder om at stimulere og udnytte de potentialer og udviklingsmuligheder, der findes. Den fælles samfundskonometri er helt afhængig af en mangfoldighed af iværksættere og initiativer. De tydeligste spor i vækstområder sættes af en markant lokal egenindsats. Nordborg på Als, Bjerringbro, Bredebro og Ringkøbing kan nævnes i den forbindelse. Men i Det Radikale Venstre erkender vi, at støttemuligheder kan være en nødvendig kickstart.

Den store udfordring her og nu ligger i at sikre, at alle tager del i den økonomiske fremgang. Derfor er der naturligt nok interesse for områder som Langeland, Bornholm og Lolland.

Inden for det offentlige er der de sidste 20 år sket en omfattende decentralisering, sådan at kommuner og amter har fået flere opgaver at varetage. Det er særlig tydeligt på det sociale område og med initiativerne til at få skabt det rummelige arbejdsmarked. Decentraliseringen er resultatet af en mangeårig bred politisk enighed. Udligningsordninger og bloktilskud er med til at sikre, at alle kommuner eller amter er

nogenlunde lige stillet, hvad angår indtægts- og udgiftsbehov.

Alligevel vander flere kommuner især i randområderne sig, hvis det skattepligtige indkomstniveau er lavt på grund af en større ledighedsprocent. Derfor er det så vigtigt at se på beskæftigelsesmuligheder, og det er ikke tilstrækkeligt, at der er offentlige arbejdspladser. Desværre er der i det samme årti sket en betydelig centralisering af det private erhvervsliv. Mejerier og slagterier kan jeg nævne som eksempler på det.

I denne redegørelse er der set på nogle af de vedtagne lovforslag fra 1999 og på nogle initiativer, som er ved at blive behandlet. Jeg vil kommentere et par af dem set fra den synsvinkel, at vi ønsker en god regional udvikling.

Den ene lovpakke er elreformen, som seks partier står bag. Forsyningsikkerhed i alle kroge af landet er et rimeligt krav at stille, så alene af den grund har elreformen regionalpolitiske perspektiver. Men især vil jeg nævne, at kravet om, at alle skal aftage en vis mængde vedvarende energi, vil få en positiv effekt regionalt. Den meste vedvarende el vil blive produceret på store, effektive vindmøller, men efter reformen vil der også være basis for mindre og endnu ikke færdigudviklede teknologier. Mange af disse såsom biogas- og minikraftvarmeanlæg er oplagte i tyndbefolkede egne, samtidig med at der med et godt hjemmemarked er basis for en eksportartikel.

Jeg vil også nævne et af de meget aktuelle områder, hvor der kan være interesseudsættninger, nemlig planlægningen af uddannelsesinstitutioner for de korte videregående uddannelser. Det er meget vigtigt, at disse er placeret spredt over hele landet, bl.a. af regionale hensyn. Der er mange byer i Danmark, hvor uddannelsesstedet er byens største arbejdsplads.

Men det er lige så vigtigt, at uddannelserne er i top, når det drejer sig om at sikre den kvalitativt bedste uddannelse. Det betyder, at der er grænser for, hvor lille en uddannelsesinstitution kan være, og der er grænser for, hvor mange institutioner der kan udbyde samme uddannelse, hvis de ikke indbyrdes skal konkurrere hinanden ihjel.

Undervisningsministeren har fremlagt en plan, og i Det Radikale Venstre synes vi, at den formår at balancere fornuftigt mellem de forskellige interesser. I det hele taget vil den kommende enorme satsning på voksenuddannel-

sesområdet få helt mærkbare positive følger i alle områder af Danmark.

Som noget af det sidste vil jeg nævne forsvarsforliget, som indebar kasernenedlæggelser. Det er klart, at nedlæggelsen af en kaserne betyder meget i en by. Men en vurdering af effekten vil ikke være udtømmende, hvis man nøjes med at se på nedlæggelsen uafhængigt af, hvad der sættes i værk i de nedlagte kasernebygninger. Nettoresultatet kunne man jo ønske var til fordel for den pågældende by. I hvert fald er det et vigtigt mål at have for øje.

Endelig vil jeg gøre opmærksom på kulturministerens regionale kulturfalter. De er et resultat af de regionale kulturforsøg. Nok er de store bygninger som Musikhuset i Esbjerg, Nordjyllands Kunstmuseum eller Det Kongelige Teater ikke til at flytte rundt med, men teater, musik og kunstformidling kan være oplevelser også uden for bygningerne. Modspil og medspil mellem et rigt kulturliv på græsrodsniveau og på et professionelt niveau skal leve med de bedste vilkår i hele landet. I Det Radikale Venstre vil vi aktivt følge konsekvenserne af de regionale kulturfalter.

Sluttelig skal jeg nævne, at Det Radikale Venstre kan stemme for det forslag til vedtagelse, som Kristeligt Folkeparti har fremsat.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

I dag har vi jo diskuteret skoler, kaserner, veje, jernbaner, teatre, og så midt i denne debat nævner ordføreren for Det Radikale Venstre, at der også er noget, der hedder mejerier og slagterier.

Jeg vil gerne spørge Det Radikale Venstre, om Det Radikale Venstre aktivt vil bidrage til at styrke f.eks. små, økologiske mejerier, slagterier eller andre former for landbrugsindustri og prøve at lave en sådan aktiv støtte, uanset hvad MD Food og andre monopollignende foretagender måtte mene?

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Det, vi drøfter i dag, er, hvad vi kan gøre på det politiske plan med offentlige arbejdspladser og offentlige bygninger, og det var i den forbindelse jeg nævnte, at der var sket en modbevægelse: Hvor der inden for det offentlige er sket en decentralisering, er der i det private erhvervsliv sket en centralisering.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Det er nemlig en meget vigtig og rigtig iagttagelse. Jeg er ganske enig med den radikale ordfører i, at når man holder sig til markedet, så skaber det mere og mere og mere centralisering, og det er lige præcis den linje, som Venstre og de borgerlige partier jo aktivt styrker ved at sige, at vi skal have marked og marked og mere centralisering og mere centralisering.

Derfor er det så interessant, om Det Radikale Venstre vil bruge lovgivningen til at opløse denne stærke centraliseringstendens og gå til angreb på disse monopollignende foretagender, der ødelægger livet i landdistrikterne, også på Bornholm.

(Kort bemærkning).

Dorit Myltoft (RV):

Til hr. Søren Kolstrup vil jeg sige, at der også findes store erhvervsvirksomheder, som ligger placeret i randområder. Det nævnte jeg faktisk også i min ordførertale.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Og så er det vist hr. Søren Kolstrup som ordfører.

Søren Kolstrup (EL):

Der er tre udviklingslinjer, så vidt Enhedslisten kan skønne, der står over for hinanden:

Der er nogle, der mere eller mindre bevidst giver bidrag til at styrke tendensen til store metropoler, store byer i Vesteuropa, store byer i Danmark, herunder styrke en meget stor Ørestadsregion, og derefter ligesom lader fem og syv være lige og lader hånt om, hvad der sker i landdistrikterne, således at Det Skæve Danmark bliver endnu mere skævt. Det er også en linje, som f.eks. via EU-politikken bidrager til hele tiden at styrke infrastrukuranlæg, som netop styrker disse få meget store metropoler. Det kan man vælge at sige ja eller nej til. Enhedslisten siger nej tak til sådan en politik.

Så er der nogle – jeg tror ikke, det er så mange – der aktivt vil styrke en ligelig udvikling mellem de forskellige regioner både i Danmark og i Europa overhovedet.

Og så er der endelig en tredje linje, og det er den linje, som f.eks. den konservative ordfører, hr. Kirkegaard, giver udtryk for, idet han evner at ride på to heste. Han kan det hele: styrke metropolerne, således at f.eks. Ørestadsregionen og København konkurrerer med Paris, New

York, og hvad det ellers kan være, og samtidig skal der fuldt blus på investeringer i det jyske, på Bornholm og på Lolland. Så denne omnikompetente handling, som De Konservative foretager, er jo klimaks.

Så er vi nogle, der forholder os meget skeptisk over for denne konservative linje og siger: Vi må vælge side, vi kan ikke alt her i livet. Man kan ikke få alt det lakrids, man peger på. Vi, der ønsker en mere ligelig udvikling af regionerne, peger på, at det både handler om at få statsinstitutionerne spredt så meget som muligt – det gælder skoler, og det gælder kulturinstitutioner – og om en infrastruktur, der først og fremmest tilgodeser den interne kommunikation. Hvad er det, der kræver mest transport i det daglige? Ja, det er jo ikke trafikken mellem de store metropoler. Det er først og fremmest pendlertrafikken og atter pendlertrafikken.

Endvidere har Enhedslisten den opfattelse, at skal vi gå til angreb på den vældige centraliseringstendens, der er i vores samfund, så skal vi blive bevidste, og der er ikke nogen vej udenom, og gribe ind over for energipolitikken og – så kommer det frække set fra et liberalistisk synspunkt – over for produktionspolitikken.

Der er ikke andre veje, og det er derfor, vi finder det så interessant at få aktiveret små og mellemstore landbrugsindustrielle komplekser, hvad enten det er hørfabrikken i Nordjylland eller på Lolland, hvad enten det er det økologiske mejeri på Bornholm eller på Sjælland. Men det fordrer selvfølgelig, at man tør sige noget til hovedet af de monopollignende tendenser, der er inden for det landbrugsindustrielle kompleks. Hvis man ikke vil hykle, så skal man vælge side i den debat. Okay?

Men tilbage til det, som det primært handler om i dag, det mere uskyldige, nemlig alt det med veje og skoler. Til den ende kan vi sige, at vi fuldt ud kan støtte det forslag, som er foresat af Kristeligt Folkeparti. Vi finder også, at det er et forholdsvis uskyldigt forslag, som næppe vil flytte bjerge, men det gør ikke nogen skade. Vi kan da aktivt støtte det, og vi vil gerne bidrage til, at det bliver ført ud i livet.

Jeg skal lige opholde mig et øjeblik ved infrastrukturen. Den er vigtig, men som jeg sagde før, er det allervigtigste at sikre den interne kommunikation i regionerne, altså samspillet mellem en by og dens opland. Det er måske dér, der skal sættes ind, sådan at det er den kollektive del af infrastrukturen, der prioriteres. Det er også derfor, Enhedslisten har lagt meget

vægt på at sige nej tak til højhastighedstog, men f.eks. sige ja tak til, at vi får forkortet rejsetiden i en del af pendlertrafikken, og at vi får nyt materiel, først og fremmest til pendlertogene.

Så er der spørgsmålet om uddannelsesinstitutionerne, hvor Enhedslisten også er stor tilhænger af, at vi inden for den debat, vi har om CVU'erne og KVVU'erne sikrer, at de målbevidst bliver spredt over hele landet. Vi har fra første færd været bekymret for den tendens, der har været til at samle disse uddannelsesinstitutioner i store centre. For os har det været altafgørende, at udviklingsmidler til disse centre også kan gå til institutioner uden for centrene. Det er det, vi for øjeblikket har en debat om, og jeg håber, det bliver muligt også at støtte dem, der vælger at stå uden for centrene, med udviklingsmidler.

Det, der skal til, er således en differentieret indsats over for befolkningen. Først og fremmest er det de ansatte og deres kvalifikationer, der skal investeres i, dvs. et ordentligt fysisk miljø, en ren natur, en økologisk produktion, et bedre uddannelses tilbud og et socialt, sundhedsmæssigt og kulturelt tilbud, der sikrer, at levevilkårene er af høj kvalitet i alle egne af landet.

Som god socialist kan jeg jo sige, at for os handler det ikke bare om at nedbryde de store forskelle mellem klasserne, men også mellem regionerne, og dér står vi over for en vældig opgave med den EU-politik, der føres for øjeblikket, hvor man bevidst, selv om man har sådan lidt småpenge, man drysser ud til de forarmede regioner, søger at styrke metropolerne og binde metropolerne sammen gennem højhastighedstog og broer.

Den tendens vil vi meget gerne være med til at bekæmpe, men som sagt vil vi også være med til at give et lille, beskedent bidrag ved at sikre en spredning af de offentlige institutioner i Danmark. Derfor tak til Kristeligt Folkeparti for, at det har rejst denne debat, men jeg håber også, at jeg har tilkendegivet, at vi er plukke-modne til at gå langt videre.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det var lige det om kollektiv trafik. Altså hvis vi bor her i København og vi skal ind og passe vores arbejde her, er det helt rigtigt, at det er nemt at komme frem med den kollektive trafik. Men derovre, hvor jeg er valgt, har vi Vorgod. Det er en by. Der er noget, der hedder Vorgod

Bodega, og så er der en lille købmandshandel, og de beskæftiger tilsammen en fire-fem mennesker. Men i Vorgod bor altså også en masse andre mennesker, som skal ind til Herning. De har børn, som skal hentes i daginstitution. De skal køres til en anden by, fordi de skal deltage i noget idræt, og så skal de hentes igen. Hvordan vil Enhedslisten få den kollektive trafik til at fungere? Altså jeg mener, en bus, der pendler uafbrudt mellem Herning og Vorgod, er nok ikke målet og kan heller ikke lade sig gøre. Er vi egentlig ikke inde på, at vi skal have sat afgifter på bilisme, benzinpriser osv. lidt ned for de yderdistrikter?

Jeg erkender, at i de større byer er den kollektive trafik god, men ovre i Vorgod er den ikke særlig god, dér fungerer den ikke særlig godt, og derfor er man meget afhængig af privatbilisme.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Dér, hvor privatbilen har sin største mission, og hvor den er meget fleksibel, er selvfølgelig i yderdistrikterne, og man ville jo have løst et mægtigt problem i Danmark, hvis man sagde: Er der nogen, der har behov for at køre i privatbil, så er det selvfølgelig dér, hvor der ikke er kollektiv trafik. Det er klart.

Men når det så er sagt, så mener Enhedslisten, at der kan gøres utrolig meget for en fleksibel kollektiv trafik i landdistrikterne, først og fremmest ved, at man etablerer et system, hvor den enkelte borger kan rekvirere en kollektiv løsning. Man har forsøgt med det enkelte steder, altså med opkald til en telebus, opkald til en regional bus eller om fornødent – om fornødent – til en taxa.

Så er der et utrolig stort potentiale, som man undertiden glemmer, nemlig at der i forvejen transporteres så utrolig mange mennesker selv i yderdistrikterne via det offentlige, men de taxaer og de busser, der bruges til at transportere vore gamle, vore syge osv., er ikke inddraget i den kollektive løsning.

Derfor er den smarte løsning, at hver borger kan ringe til en opkaldscentral og sige, at han gerne skal derfra og dertil, og så kommer der et kollektivt tilbud i form af en taxa eller en telebus. Det ville være elegant at gøre det i yderdistrikterne. Det er Enhedslistens mål, hvad det angår.

Tom Behnke (FRI):

Det skønne ved at bo i Danmark er jo netop mangfoldigheden i vores land. Til trods for, at det jo geografisk er et meget lille land, er der jo en enorm mangfoldighed fra øst til vest og fra nord til syd, men sandelig også fra by til land, og det er jo den mangfoldighed af byer, mennesker og natur, der gør, at Danmark er så pragtfuldt et sted at være.

Men der er ingen tvivl om, at der er nogle områder i Danmark, hvor det efterhånden kniber noget med at holde på borgerne. Der er områder, hvorfra man søger væk og søger ind mod byerne. Det kan være af uddannelsesmæssige grunde, det kan være af arbejdsmæssige grunde, eller i den sidste ende også fordi man vælger at bosætte sig dér.

Hvis vi ønsker at bevare denne mangfoldighed i vores land, så er vi nødt til at gøre et eller andet for at sikre, at vi også i fremtiden bor rimelig spredt her i landet, og at vi ikke alle sammen ønsker at flytte ind og bo i byerne.

Spørgsmålet er så, om man skal iværksætte en hel masse tiltag her fra Folketingets side for at styrke og motivere til det. Det gør man jo i forvejen, og der er mange af tiltagene, som er gode tiltag, og som vi også støtter, men spørgsmålet er bare, om man også skulle gøre det modsatte. Hvorfor kunne man for bare få år siden langt nemmere bo ude i landdistrikterne, end man kan i dag? Hvad er det for lovgivningsmekanismer her i landet, der har gjort, at man ikke længere har lyst til eller har mulighed for at bo ude i de mere tyndtbefolkede områder. Dér tror jeg faktisk at Folketinget har en langt større opgave. I stedet for, at vi sådan skal være kreative med hensyn til at finde på nogle nye ting, så kunne vi prøve at kigge på nogle af de ting, som allerede er etableret, og som er forhindringer for, at folk ønsker at bosætte sig ude i de mere tyndtbefolkede områder.

F.eks. er der jo hele zonelovgivning. Alene det, at man jo skal udfylde stakkevis af papirer og blanketter for at få lov til at opføre bare et lille hundehus til sin ejendom, og så i mange tilfælde får man endda afslag. Man skal igennem instanser i kommune, amt, naturklagenævn osv. for overhovedet at få lov til at bygge bare et lille hundehus ude i sin have.

Det er jo sådan nogle ting, der gør, at folk siger, at så gider de ikke, at det ikke kan betale sig, at det er for surt, og at der er for mange begrænsninger. Det er som at sidde i en spændetrøje. Man kan ikke få lov til at udfolde sig, og

det var jo netop derfor, man ønskede at flytte ud, hvor der var lidt højere til himlen og lidt længere til naboerne. Det var jo netop, for at man kunne få lov til at slå ud med armene, uden at man væltede nogen af den grund. Så zonelovgivningen ville være et godt sted at tage fat på.

Der er andre ordførere, der har nævnt kørselsfradraget. Det er bestemt også et område, der vil være værd at kigge på. Kørselsfradraget er jo blevet forringet igennem årene.

Man kunne så – det var en idé, jeg sad og fik, da hr. Søren Kolstrup havde ordet, for det ville jo være sådan en rigtig rød idé – lave en helt ny ordning og simpelt hen sige:

Ud over at vi har gule og hvide nummerplader til privat kørsel og til erhvervsmæssig kørsel, så laver vi simpelt hen nogle røde nummerplader – altså bare for at farven også følger med – på en særlig type biler, som man kan få lov til at købe til en særlig pris, hvis man bor i et landzoneområde, altså hvor afgifterne bliver sat ned, vel at mærke på den betingelse, at disse rødpladede biler ikke må køre ind i byerne.

Det ville jo også være sådan en rigtig godt rødt forslag, at de, der bor på landet, kan få lov til, så længe de ligger og futter rundt derude, at køre i en bil til en lavere pris. Hvis de kommer ind mod byerne, skal de køre til det nærmeste trafikknudepunkt og så dér tage den kollektive trafik videre rundt. Det ville jo være smart. Det var egentlig også den idé, man oprindeligt havde med S-togs-nettet her i Københavnsområdet og de meget store parkeringspladser, der ligger øde hen ved den ene S-togs-station efter den anden, for der er ingen der benytter dem. Folk kører helt ind i byen, selv om de skal holde i kø det meste af dagen.

Jeg ved ikke, om det er en god idé. Det var bare en idé, jeg fik, da hr. Søren Kolstrup var på talerstolen, og nu er den i hvert fald spillet videre.

Når offentlige myndigheder skal etablere kontorer eller virksomheder af den ene eller den anden art, hvad gør de så? Ja, vi ser jo rundt om Slotsolmen her, at stort set alle bygninger er optaget af offentlige myndigheder, fordi de offentlige myndigheder vil være så tæt på Christiansborg som overhovedet muligt eller så tæt på byernes centrum som overhovedet muligt.

Spørgsmålet er: Er det nu også nødvendigt? Med den moderne teknologi og de kommunikationsmidler, vi har, kunne det offentlige så

ikke gå foran og lægge de offentlige myndigheder lidt længere ude i regionerne, også fordi vi så slipper for, at der er så massivt et pres specielt i morgen- og eftermiddagstimerne, når medarbejdere skal ind til og hjem fra disse virksomheder. Var det så ikke bedre, at man etablerede virksomhederne derude?

Det var også et tiltag, som det offentlige kunne iværksætte; det var et tiltag, ministeren kunne iværksætte, endda uden at spørge Folketinget. Man kunne gøre det, hvis man ville.

Jeg kan huske, at for lang tid tilbage under den borgerlige regering var der tiltag i den retning, men det nåede aldrig rigtig at blive til mere. Så fik vi jo et regeringsskifte, og siden er der slet ikke sket noget.

Så er der hele spørgsmålet, om fredninger af områder og fredninger af bygninger og sådan noget måske også er med til at lægge en dæmper på det. Når vi taler om det uddannelsesmæssige, er der jo også helt klart en dæmper. Vi er en række partier, der har fremsat forslag om, at man i hvert fald på de kortere videregående uddannelser sørger for en spredning af uddannelserne ud i regionerne, sådan at hele Danmark er dækket.

Men jeg tror også, at der er en anden ting, der gør, at der er nogle, der holder sig tilbage fra at flytte ud i de mindre befolkede områder. Det er f.eks. sådan noget som politidækningen. Altså det, at hvis det går galt, når man bor derude, og man ringer til politiet, hvis man bor i bestemte områder i Nordjylland, skal man for det første være heldig, at der ikke inden for et meget, meget stort geografisk område er en anden borger, der har brug for politiet, for så er den ene politibil, der er til rådighed, optaget, og så kommer politiet slet ikke. Og hvis de ikke lige er optaget af noget andet, kan der gå fra en halv time til 45 minutter, inden politiet når frem. Og jeg tror, at der er mange, der føler en utryghed ved, at man altså bor derude, hvor man må klare sig selv, også når vi taler om politidækning.

Det gælder også, når vi taler om ambulancekøretider. Vi ved jo, at der er områder her i landet, hvor man skal have et meget, meget godt helbred for at holde til at bo der. For hvis ikke man har et godt helbred, ja, så er det ikke sikkert, at man kan klare det, for alene køretiden for at komme på hospitalet er alt for lang. Og det var så kodeordet til det næste, de små hospitaler.

Vi har, eller det vil sige et flertal i Folketinget, heldigvis uden om undertegnede og mit parti, men et flertal har jo haft en eller anden kongstanke om, at alle disse små, urentable hospitaler skal nedlægges, og så skal vi have sådan nogle kæmpestore produktionssiloer, hvor mennesker bliver kørt ind i den ene ende og vælter ud i den anden ende, når de er færdigbehandlet. Det er jo sådan en kongstanke, man har haft.

Men det betyder jo igen det dér med, at man ikke har den store lyst til at flytte ud i de tyndt-befolkede områder, for næsten ligegyldigt hvad man har behov for, er man nødt til at søge ind mod de store byer, og det er jo ikke altid, det er så hensigtsmæssigt.

Så er der spørgsmålet om sommerhuskvartarene. Jeg tror, at en fordel kunne være, hvis vi slækkede lidt på kravene til helårsbeboelse i sommerhuse. Helårsudlejning af sommerhuse ville garanteret også kunne sørge for, at man ude i lokalsamfundene havde mulighed for at overleve også i vinterhalvåret, for slet ikke at tale om øerne, de mange, mange skønne øer, vi har i Danmark. Der er ingen tvivl om, at specielt sommerhusreglen er med til at forhindre, at man har mulighed for at bosætte sig dér.

Og så er der det næste, som jo er et stort problem for mange af de små øer, og det er kystbeskyttelseslinjen, som jo nogle steder går så langt ind, at der stort set ikke er noget ø tilbage, og det vil sige, at man ikke kan etablere noget som helst nyt på øerne, og det er jo ærgerligt. Dér kunne man godt kigge lidt på, om man ikke kunne være lidt mere fleksibel.

Så altså fleksibilitet, kigge på, om der ikke var nogle af de mange regler, vi har vedtaget herinde, som man kunne fjerne igen, fjerne nogle af begrænsningerne, fjerne nogle af de hindringer, der er for, at folk har lyst til at bosætte sig i de tyndtbefolkede områder, i landområderne, ude i distrikterne, og at de bliver boende derude, og at deres børn bliver boende derude; det kunne jo være skønt. Det er en stor opgave, men jeg er sikker på, at hvis viljen er til stede, kan det også lade sig gøre.

Og afslutningsvis skal jeg sige, at vi i Frihed 2000 også støtter det forslag til vedtagelse, som er fremsat af Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Ole M. Nielsen (KRF):

Jamen det var bare en supplering til hr. Behnkes udmærkede idé om, at man også skulle flytte institutioner ud, at man kunne flytte dem

derud, hvor mennesker bor. Så kunne de måske bruge vejene i begge retninger både morgen og aften.

Og der er faktisk et eksempel på, at embedsmænd også kan have lyse øjeblikke. Der er en embedsmand, der i landsplanredøgørelsen på side 74 har skrevet, at Danmark har en veludbygget infrastruktur; det er ikke udbygningen, men anvendelsen af infrastrukturen, som er afgørende for udviklingen af en mere effektiv og miljørigtig transport. Derfor ønsker regeringen i højere grad at sætte fokus på spørgsmålet om, hvordan den allerede eksisterende infrastruktur kan anvendes mere effektivt og miljørigtigt. Et skifte fra at prioritere en yderligere udbygning af infrastrukturen til i højere grad at fokusere på anvendelsen af infrastrukturen kan sikre en mere effektiv transport til gavn for miljøet.

Det er kloge ord, og de er smuttet forbi ministeren, eller også er der ingen af regeringens medlemmer eller socialdemokratiske politikere, der har fundet ud af, hvad det betyder. Men det er da imponerende, at der er embedsmænd, der kan få lov til at skrive sådan noget klogt noget her. Vi håber, at det går op for politikerne engang, så de gør noget ved det også.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så har hr. Svend Erik Hovmand ønsket ordet som privatist, som det hedder i sproget herinde.

Svend Erik Hovmand (V):

Venstres ordfører, hr. Harald Kjøller, sagde, at han håbede at ministerskiftet varslede en ny tid. Jeg vil gerne føje til de kloge ord, at det er et håb, som hele Venstres folketingsgruppe deler.

Da jeg for 25 år siden skrev en bog, der hedder »Det nære samfund«, havde vi et håb om, at Socialdemokratiet ville begynde at ændre holdning, væk fra det centralistiske og over til det mere decentrale. Det håb bundede sig i en forespørgselsdebat, som vi havde på det tidspunkt, hvor regeringen Anker Jørgensen overlevede med en enkelt stemmes flertal i spørgsmålet om decentralisering eller centralisering. Regeringen overlevede kun, fordi man til allersidst, langt ud på aftenen, fik SF med på en dagsorden, som i virkeligheden sagde det samme som vi andre, nemlig at man skulle decentralisere udviklingen.

Da håbede vi så på, at det var et nyt signal fra Socialdemokratiet, men det håb er desværre bristet utrolig mange gange.

Jeg skrev eksempelvis et brev til statsministeren, en lille nytårshilsen i begyndelsen af sidste år, 1999, og sagde til ham: Kære statsminister, nu er chancen her. Nu er chancen her for at opfylde mange af de løfter, som statsministeren og skiftende ministre har givet til yderområderne i Danmark. I året 1999 skal regeringen tage stilling til seks-otte forskellige statslige institutions placering. Det er Måltidets Hus, det er IT-centret, det SMV-centret, det er et statsfængsel osv. osv. – otte institutioner. Jeg håber nu, sluttede jeg så, at regeringen, statsministeren, vil leve op til de mange løfter, man har givet til udkantsområderne.

Hvad er der sket? Der er desværre sket det, at Måltidets Hus er blevet placeret i København, at IT-centret er blevet placeret i København, osv. Og når man så går den enkelte fagminister på klingen og spørger: Hvorfor? Ja, så får man det svar: Ja, i princippet er vi enige om, at vi skal lægge det ud, og at det bør decentraliseres, men lige præcis i denne her situation kan vores vanskeligheder kun løses ved at osv.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at det ikke bare er tilfældet med de gerninger, som ikke er blevet gjort i 1999; det fortsætter jo desværre. Tag hele diskussionen om KVVU, altså spørgsmålet om undervisningens placering. Tag hele spørgsmålet om Told og Skat. Hvad var det, der skete med Told og Skat? Carsten Koch, som nu ikke er her mere, gennemførte en centralisering ud over alle grænser. Hvad var det, der skete med Levnedsmiddelkontrollen? Tilsvarende, også centralisering.

Hvad vil der ske omkring domstolene? Hvad vil der ske omkring politikredsene? Vi vil dér opleve den samme centralistiske linje fra Socialdemokratiet. Jeg håber det ikke, og derfor deler jeg til fulde det ønske, som Venstres ordfører formulerede, da han sagde, at vi håber meget i Venstre, at ministerskiftet nu varsler en ny tid for Danmark.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Omkring det tidspunkt, da jeg blev medlem af Folketinget i 1988, lå der fra den daværende borgerlige regering en redegørelse, der hed »Udflytning af statsinstitutioner«. Den var på, hvis jeg husker ret, et halvt hundrede sider. Og jeg vil godt bede hr. Svend Erik Hovmand, der, forstår jeg, startede denne her debat for 25 år siden, og som har været understøttet af en borgerlig regering i 10 år, nævne mig fem eksemp-

ler på udflytning af statsinstitutioner, som det lykkedes den borgerlige regering i løbet af de 10 år at gennemføre – bare fem.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg er klar over, at hr. Klaus Hækkerup nu vil sige, at det er en dårlig undskyldning, jeg kommer med, men jeg kommer med den alligevel, for det er den rigtigste.

Sagen er den, at den regering, som hr. Hækkerup henviser til, var en mindretalsregering. Sagen er den, at den regering havde ingen mulighed for at komme igennem. Hvad foreslog vi f.eks.? Vi foreslog en rationalisering og en effektivisering inden for en lang række områder, Planstyrelsen som et af eksemplerne. Vi foreslog, at man decentraliserede beslutningerne omkring by- og landzonelovgivning. Vi foreslog, at man gennemførte en ændring på en lang række områder, som sikrede, at livet på landet kunne leves, at der var mulighed for at etablere virksomheder i et landområde.

Hver eneste gang mødte vi den kolde skulder fra Socialdemokratiet, og senest har vi oplevet det her for ganske kort tid siden, hvor Venstre igen sammen med en række andre partier fremsatte fem forskellige konkrete forslag om udviklingen i landområderne. Hvad mødte vi fra regeringen? En klar afvisning.

(Kort bemærkning).

Jytte Wittrock (S):

Jeg vil gerne have lov til at sige, at jeg har nøjagtigt de samme forventninger til den nuværende indenrigsminister, som jeg havde til den forrige, og jeg er sikker på, at den gode linje, vi har ført, mens vi har haft den socialdemokratiske ledede regering, også vil fortsætte.

Jeg vil gerne have lov til at spørge hr. Svend Erik Hovmand, om ikke Lollandsredøgørelsen, som var en opfølgning på Lollandsforespørgslen, har været en håndsækning til vor egen, dér, hvor både han og jeg færdes dagligt.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg synes ikke bare, det er dårlige undskyldninger; jeg synes, det er bluff, når hr. Svend Erik Hovmand står oppe på denne talerstol og siger, at den borgerlige regering forsøgte en rationalisering af Planstyrelsen, men ikke kunne komme igennem med den.

Vi er nogle, der erindrer, hvordan vi forsøgte at tage en debat med den borgerlige regering om urimeligheden af at nedskære den offentlige forvaltning med 2 pct. og gang på gang på gang fik at vide, at indretningen af centraladministrationen, af den offentlige forvaltning, var regeringens ansvar, det var ikke Folketingets; det kunne Folketinget ikke blande sig i. Da kom der statsretlige papirer ud af Statsministeriet, der sagde, at det ikke var vores område. Hvorfor i alverden kunne den borgerlige regering så ikke gennemføre den decentralisering af Planstyrelsen, den ønskede?

Og må jeg så spørge: Hvornår har vi, Socialdemokratiet, stemt forslag ned fra den borgerlige regering om at decentralisere, om at udflytte statsinstitutioner? Kan vi få tre eksempler fra de 10 år på, at vi har stemt den borgerlige regering ned, hvor den har ønsket det? Nej, det er ikke bare dårlige undskyldninger; det er vand, der fosser ud af ørerne.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Vi hørte for lidt siden en tale fra hr. Hovmand, en tale, hvor hr. Hovmand ikke var vred, men bedrøvet, så bedrøvet, at han havde måttet skrive til statsministeren, bl.a. om placering af et statsfængsel.

Og det er fuldstændig korrekt. Hr. Hovmand har fuldstændig ret. Han har ikke fået sit ønske om statsfængslets placering opfyldt. Hr. Hovmand ville nemlig have statsfængslet, som skal nybygges – det, som ligger i Horsens i dag – det ville hr. Hovmand have flyttet til Lolland. Dette fængsel, hvis opgave er at dække behovet i hele Jylland for langvarige straffe fik hr. Hovmand ikke til Lolland. Det bliver fornuftigt nok placeret et eller andet sted i den relative nærhed af, hvor det gamle Horsens Statsfængsel ligger.

Så det har hr. Hovmand ret i, men der er måske også andre hensyn at varetage end hr. Hovmands og Lollands.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Altså mage til selvforherligelse som den, hr. Hovmand lagde for dagen før, skal man lede længe efter. Det må jeg nok sige.

Jeg håbede, vi kunne tale os til rette her og opnå enighed om, at vi ikke får en skævdeling af landet, for det jo er den store fælles interesse, og så skal man høre alt det – nu var jeg lige ved

at bruge et grimt udtryk, og det må jeg ikke, men alt det sludder så.

Man kan diskutere til hudløshed, hvem der er mest centralistisk indstillet, om det er partiet Venstre eller det er Socialdemokratiet. Var det ikke under KV-regeringen, man nedlagde en masse arresthuse? Hvem har egentlig stået bag nedlæggelsen af utallige mejerier og slagterier i det ganske land, om ikke direkte, så indirekte? Hvem stod bag egnsudviklingen i sin tid osv.? Altså hvordan var situationen i 1992, da den borgerlige regering gik af? Tvangsauktioner osv. – det hele var gået i stå i samfundet.

Der kom gang i det, og det har landdistrikterne naturligvis også haft glæde af.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Altså i modsætning til gammelkommunisten hr. Kolstrup og også nu her hr. Graversen, som vel ikke er gammelkommunist, så vil jeg ikke begynde med planøkonomiske tankegange om at dirigere rundt med det private erhvervsliv. Altså det var noget, man gjorde ovre østpå i gammel tid, og det er ikke det, som er dagsordenen i dag. Det, vi skal koncentrere os om, er selvfølgelig staten og statens forpligtelser.

Og nu har hr. Hækkerup og i øvrigt flere været på talerstolen; der har jo været en tre, fire, fem forskellige socialdemokrater på talerstolen, og det må jo være, fordi jeg åbenbart her har ramt et område, som optager Socialdemokratiet ganske meget, og som man føler dårlig samvittighed over.

Jeg synes også, der er grund til at have en dårlig samvittighed. Når jeg talte om statsfængslet, så nævnte jeg det bare som ét af otte eksempler, ikke for at jeg ville have det til Lolland eller til Vordingborg eller til en anden destination; jeg sagde bare: Her, kære statsminister – jeg ved ikke, om man har læst brevet – er der en mulighed for at tilgodese udkantsområderne. Og heldigvis var lige præcis statsfængslet ét ud af de otte eksempler, som endte med at blive i provinsen, fair nok med det, men resten, ikke resten, men de fleste af de andre er placeret i København.

Det, der kalder mig frem her til slut, er fru Jytte Wittrocks bemærkninger. Hun siger: Jamen bliver der dog ikke taget nogle initiativer? Lollandsredegørelsen var da et godt eksempel. Jamen det her handler jo ikke bare om ord og en debat i en Folketingssal, det handler også om konkrete handlinger. Og hvad var det, vi ople-

vede umiddelbart efter Lollandsdebatten? En række af eksempler på, at regeringen gjorde det stik modsatte. Man gennemførte spørgsmålet om kloakeringen i landområderne, som var en kostbar affære, og som betyder, at masser af mennesker, der bor i landområderne, faktisk bliver stavnsbundet. Tidligere havde man gennemført spørgsmålet om vejkriteriet for bloktilskud, som i den grad underminerede landdistrikternes muligheder for bosætning og udvikling.

Samtidig havde vi hele diskussionen om de sociale klienter, og om nogen burde i hvert fald den nuværende indenrigsminister kende til det problem, hvor man altså eksporterede sociale klienter til de fattigste områder i Danmark, og hvor den nuværende indenrigsminister, dengang socialministeren, faktisk selv opsøgte problemet og var ude at studere det.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Jeg skal blot konkludere, at hr. Svend Erik Hovmand ikke kunne nævne nogen eksempler på statsinstitutioner, det var lykkedes den borgerlige regering at udflytte i løbet af 10 år. Hans undskyldning var, at det var, fordi Socialdemokratiet havde blokeret det. Da jeg så bad ham om at nævne tre eksempler, hvor vi havde blokeret det, kunne vi heller ikke få nævnt nogen eksempler dér.

Men jeg forstår på hr. Svend Erik Hovmands svar til hr. Holger Graversen, at det private erhvervsliv overhovedet ikke har nogen forpligtelser til at sikre en ligelig udvikling i dette land. Og ihukommende de svar, jeg har fået, er der altså overhovedet ingen effektivitet at vente fra en borgerlig regering, intet initiativ, ingen konkrete forslag om at udflytte statsinstitutioner – en opgivenesshed, en erkendelse af ens egen magtesløshed.

Så jeg vil sige til enhver, der ønsker at have en ordentlig regional udvikling i Danmark: Fri os fra en borgerlig regering i de kommende år!

(Kort bemærkning).

Jytte Wittrock (S):

Jeg har lyst til at pege på, at i stedet for at fokusere på statsinstitutioner, som der ikke er forfærdelig mange af, og som vi ikke flytter meget rundt på, synes jeg, det er interessant at notere sig, at status for den fremtalte Lollandsredegørelse er, at de 14 ideer, konkrete punkter,

der blev nævnt i den rapport, faktisk er iværksat.

Der er kommet noget ud af det, og det er en styrke, hvis vi får en håndsækning rundt omkring i landet til at bygge på de kræfter, der er lokalt, i stedet for at hælde sit hoved til, at der skal komme noget udefra og redde en egn. Styrken ligger i egnen selv, og det tror jeg at man nede hos os har fået en håndsækning til i kraft af den proces, der har været i den tid, hvor vi har haft en socialdemokratisk ledet regering. Og jeg har fuld fortrøstning til, at det samme vil ske i andre egne af Danmark, der har øje for, at potentialet for vækst ligger lokalt.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Når nu fru Jytte Wittrock bringer Lolland konkret ind i billedet, er det jo nærmest nemesis for Socialdemokratiet her at måtte fastslå, at en af de største appelsiner i turbanen, udviklingen i de seneste år for Lolland, faktisk har været det private erhvervslivs initiativ, placeringen af Vestas i Nakskovområdet.

Men i øvrigt vil jeg bare sige, at jeg synes da, den debat, der har været om Lolland, og den innovation, der har været i lokalsamfundet, selvfølgelig har sin værdi, absolut, og det har været positivt alt sammen, men det har bare ikke været nok. Se på tallene, se på udviklingen andre steder i landet!

Og mit spørgsmål til statsministeren var:

Kære statsminister, når nu regeringen skal placere otte forskellige statslige institutioner, kunne man så ikke tage hensyn til yderområderne? Fint nok med statsfængslet, o.k. det bliver så placeret i det jyske, men hvorfor skal Måltidets Hus f.eks. placeres i København? Det kunne lige så godt ligge på Lolland, det kunne lige så godt ligge på Falster, det kunne lige så godt ligge et andet sted i et af udkantssområderne.

Hvorfor skulle det netop placeres i København? Eller IT-centret, o.k. det skulle måske ligge i Københavns IT-mekka, men netop IT'er jo kendetegnet ved, at afstand ikke skulle betyde noget, så det kunne også placeres et andet sted.

Og sådan kunne vi punkt for punkt nævne alle de institutioner og sige, at en masse af dem kunne have været placeret anderledes, hvis det var sådan, at statsministeren virkelig levede op til det, som han sagde, da han var i Nakskov, hvor han sagde: Lolland er mit hjertebarn. Så ville han nok have tænkt lidt mere på at placere nogle af de dér institutioner i det område.

(Kort bemærkning).

Jytte Wittrock (S):

Hvornår er »nok« nok? Er »nok« ikke nok undervejs i en positiv proces, når man faktisk har støttet en egn i en udstrækning, så egnen har rejst sig fra at have en arbejdsløshedsprocent, en gennemsnitsprocent i 1994, på over 25 og nu har nærmet sig noget, der ligner landsgennemsnittet?

Jeg ved godt, at der er visse egne i vores amt, som stadig væk halter bagefter, men der har procentvis været en fremgang hos os, som er større end i andre egne af landet, fordi vi faktisk var så meget bagefter.

Så jeg kan kun udtrykke her fra talerstolen i dag, at jeg er tilfreds med den proces, der er sat i gang, den proces, som vi finder al mulig støtte til også fra regeringens side. Og jeg kan henvise til, at avisen i går skriver om et tilskud til tre omegnskommuner i Nakskov, som får et tilskud til et IT-projekt. Værsgo!

Indenrigsministeren (Karen Jespersen):

Jeg vil indskrænke mig til at sige tak for, hvad jeg har oplevet som en virkelig god debat med et godt udgangspunkt for at tage hul på diskussionen.

Jeg vil selvfølgelig nu gennemgå de enkelte partiers ordføreres taler for at se på, hvor der er nogle fælles berøringspunkter, der giver os mulighed for at komme videre. Og jeg synes, det har været opmuntrende med den alvor og det engagement, som jeg synes at ordførerne har lagt for dagen, når det gælder om at sikre regionerne, sikre udkantsområderne.

Det er klart, at der vil være forskellige vurderinger. Nogle ordførere synes, at redegørelsen har været for tynd, men der har også været en forståelse for, at udgangspunktet har været svært, og at vi jo netop nu går i gang med et forløb, der skal sikre, at der kommer mere kød på redegørelserne fremover og dermed selvfølgelig også handling, at det ikke bare er ord og undersøgelser, men at vi også skal finde ud af, hvad der så skal til for at sikre udkantsområderne.

I næste fase, når det gælder landdistrikterne, kommer der landdistriktsredegørelsen og også debatten her i Folketinget om den.

Og nogle af de punkter, som blev berørt her i dag, får vi jo i øvrigt lejlighed til at tage fat på, som en af ordførerne også sagde – det var vist hr. Knud Erik Kirkegaard – ved Amtsrådsforeningens delegeretmøde i morgen, og det note-

rede jeg mig. Det er noget, jeg også selv havde tænkt mig at tage op, fordi det er så vigtigt at have det samarbejde både med kommuner og med amter.

Med hensyn til debatten om centralisering og decentralisering er der også den meget interessante diskussion om, hvordan man undgår at overbelaste mindre landområder og byområder med opgaver, som de egentlig ikke magter. Alt så det er jo sådan, at resultatet i virkeligheden kan blive, at det skubber i retning af en forstærket udvikling i retning af vækstcentrene, altså hvor man kan sige, at der jo er den dér balance, at det skal være i et nærområde, men sådan at det er bæredygtigt, at det ligger dér, at der er det tilstrækkelige optagegrundlag osv.

Vi har jo debatten med nogle af de små kommuner i øjeblikket, og jeg mener bestemt ikke, at svaret på en række problemer bare er at lægge kommuner sammen, men omvendt er der også ved at være nogle undersøgelser på vej, der viser, at der i hvert fald er nogle problemer, som det bliver nemmere at gøre noget ved, hvis man har lidt større enheder.

Og det er den slags diskussioner, jeg håber vi kan få sådan rimelig fordomsfrit, hvor vi opstiller nogle fælles målsætninger og budskaber for, hvad det er, vi vil, og så diskuterer: Jamen altså, hvad størrelse enheder er det? Hvor store afstande kan et lokalsamfund bære til forskellige institutioner? Og hvor meget kan man gøre også lokalsamfundet en bjørnetjeneste, hvis man forsøger at sprede tingene på en måde, så man f.eks. ikke kan skaffe arbejdskraft? Altså der er jo mange af de dér diskussioner i kølvandet på central/decentral-diskussionen.

Men jeg er meget opsat på at tage de diskussioner og også se, hvordan vi kan omsætte dem til handling til gavn for nogle af de områder, som har vanskeligheder med at klare sig.

Ole M. Nielsen (KRF):

Jeg vil gerne sige tak for den positive debat, vi har haft, og den positive modtagelse, vores forslag til vedtagelse har fået.

Jeg vil også gerne sige tak for, at det ikke blev til en motorvejsdebat, som det nemt kan løbe ud i, og at det heller ikke blev en landdistriktstriksdebat, som vi skal have en anden gang, og som også er en god debat, men de har jo li-

gesom to forskellige niveauer, hvis man kan sige det.

Men jeg synes, at vi har ramt fint. Der har været rigtig mange gode indlæg. Vi har fået rigtig mange gode input. Vi har hver især lidt vores egne forudsætninger, men ingen er jo uenig i, at det er en vigtig sag, denne her.

Og hvor vanskeligt det er, illustreres vel af hr. Hovmands gøren opmærksom på, at man har diskuteret det i 25 år og sandsynligvis længere, uden at der rigtig er sket noget. Jeg synes faktisk, at vi ved det her er begyndt at få sat lidt kød på det, lidt substans på det, altså måske er på vej til at finde en eller anden måde, vi håndterer det problem her på, så vi kan få vanetænkningen ændret.

Der er jo ingen, der er onde i det her spil, men det er jo så let, som når Måltidets Hus skal placeres, at sige, at det skal ligge i København, for så er det i nærheden af Landbohøjskolen. Ja, goddag! Så skal alle institutionerne ligge inde omkring Kongens Nytorv, for så ligger de jo egentlig også tæt på, ikke sandt? Det er jo så snildt! Det er den tænkning, vi skal væk fra.

Og så kan man nok sige, at når man sådan får tilslutning selv fra regeringspartierne, hvilket jeg er glad for, kan hr. Kolstrup vel have ret i, at så er den nok lidt for uskyldig, den vedtagelse her. Og da tænker man jo: Mere vil jo have mere, som vi siger i Vendsyssel. Så har jeg nok alligevel ikke strammet den nok op. Men på den anden side synes jeg ikke, den er uskyldig.

Altså hvis vi virkelige kan få indøvet, at vi rutinemæssigt tænker os om og laver en konsekvensvurdering af, hvordan det, vi laver, virker, og også, hvordan det, vi ikke laver, virker – det sidste er selvfølgelig det sværeste, og det er måske det, vi sådan skal tage os mere af i næste omgang – så synes jeg faktisk, vi er på vej i den rigtige retning.

Så jeg vil gerne sige tak for debatten og tak for tilslutningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Afstemning om det fremsatte forslag til vedtagelse vil finde sted ved Folketingets møde i morgen, torsdag den 13. april 2000.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 264: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v. og straffeloven. (Skærpelse af strafniveauet for ulovlig beskæftigelse af udlændinge, Danmarks indtræden i det praktiske Schengensamarbejde, præcisering af Udlændingestyrelsens og politiets underholdsforpligtelse m.v.).

Af indenrigsministeren (Karen Jespersen).
(Fremsat 30/3 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Det forslag, vi har til behandling her, repræsenterer lidt af – skal vi sige – en blandet landhandel i form af en række større og mindre ændringer, der i forskellig anledning er blevet behov for at foretage i udlændingeloven.

Blandt andet kan nævnes en række ændringer som følge af Danmarks indtræden i det praktiske Schengensamarbejde. Det kræver en justering af den nordiske paskontroloverenskomst, ligesom det foreslås at åbne for køretøjskontrol så vel i grænsebaglandet som inde i landet med det formål fortsat effektivt at kunne bekæmpe menneskesmugling og illegal indvandring.

Forslaget betyder også en fornuftig præcisering af Udlændingestyrelsens og politiets underholdsforpligtelser også over for asylansøgere i udsendelsesfasen. Og så er der en række andre ting.

Men den store og helt væsentlige del af dette forslag er, at vi nu får en seriøs og en effektiv indsats mod ulovlig beskæftigelse af udenlandsk arbejdskraft. I hvor stort omfang arbejdsgivere beskæftiger udenlandsk arbejdskraft ulovligt er selvsagt vanskeligt at bedømme meget nøje, da det jo sker i et gråt eller et sort marked.

Men der er næppe tvivl om, at det især i visse brancher er en ganske udbredt praksis, og det er en trafik, der er fuldstændig uacceptabel. Arbejdstagerne opholder sig her underbetalte, uden rettigheder og ofte med elendige boligforhold, og arbejdsgiverne snyder på lønningerne, på skat og på moms til stor skade for herboende

arbejdstagere og til stor skade for det danske samfund.

Takket være en ihærdig indsats ikke mindst fra fagbevægelsen er problemet kommet ordentligt frem i lyset, og det er jo også blevet meget klart, at den hidtidige indsats har været helt utilstrækkelig.

En bøde på 600 kr. pr. ulovlig beskæftiget for den første måned og 250 kr. for de følgende måneder virker næppe afskrækkende på nogen som helst, og da konfiskation af en eventuel fortjeneste stort set ikke finder sted, må man desværre konstatere, at i hvert fald for folk uden sarte fornemmelser og samfundsforståelse har det faktisk været en lukrativ og stort set risikofri forretning at holde sådanne folk beskæftiget.

Det er derfor med overordentlig stor tilfredshed, at vi i Socialdemokratiet giver vores støtte til den skærpelse, som her er foreslået. En fordobling af strafferammen fra ½ til 1 år, og hvad der i virkeligheden er nok så vigtigt, en meget, meget væsentlig forhøjelse af bødeniveauet, så det som udgangspunkt minimum skal være kr. 10.000 pr. måned, og som sædvane skal der ske en konfiskation af en eventuel fortjeneste ved lovovertrædelsen.

Det regelsæt vil, som det også fremgår af nogle af høringssvarene, være et godt instrument til at komme disse ulovligheder til livs, og vi kan derfor helhjertet støtte det.

Svend Erik Hovmand (V):

Da Venstres ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på Venstres vegne fremføre følgende:

Lovforslagets indhold er efter vores opfattelse en række ændringer, der er en konsekvens af Schengensamarbejdet, og vi kan støtte disse ændringer. Vi finder det helt nødvendigt, at politiet får mulighed for at standse køretøjer inde i landet med henblik på at kontrollere, om et køretøj transporterer udlændinge, der er indrejst ulovligt i Danmark. Det synes vi er helt o.k.

Vi har i Venstre længe været meget optaget af, at beskæftigelsen af illegal udenlandsk arbejdskraft straffes strengere, og vi kan støtte ministerens forslag på dette område. Men, men, men, der er et lille men.

Der er en bestemmelse, som Venstre under ingen omstændigheder kan støtte i det her lovforslag. Vi kan ikke støtte, at der indsættes en ekspropriationsbestemmelse i udlændingeloven. Vi er principielt imod en sådan tvangsafståelse, hvad enten det går ud over kommuner